

NOVADNIEKS

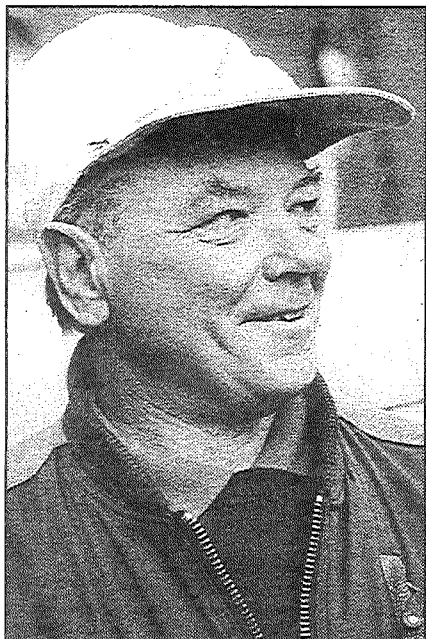
PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 19. oktobris

● Nr. 78 (6699)

□ Jubilejas rindas

Visu mūžu — sakarnieks

Tieši šīs dienas datumā pirms sešdesmit gadiem kāds puisēns, kuram vēlāk tika dots vārds Edmunds, vīrs sevis pirmo reizi ieraudzīja Rīgas rudenīgās debesis. Vēlāk Daģu ģimene ar mazo Edmundu pārcēlās uz Līvāniem, bet pēc 1. vidusskolas absolvēšanas puisa ceļš uz tālāku mācību gadiem atkal aizveda uz Rīgu. Edmunds Daģis mācījās Rīgas industriālajā politehnikumā, jo sekoja savam aicinājumam — interesei par radio, par sakariem. Ģimenei ar līdzekļiem klājās knapāk, tāpēc jau pēdējā mācību gadā Edmunds sāka arī strādāt. Toreiz — Rīgas radio, pie puļts, prefi slavenajiem diktoriem Ausmai Indriksonai, Gunāram Jēkabsonam un citiem, nodrošinot labu skanējumu. Bet tajos gados dzīvokli Rīgā latviešiem nebija ko domāt saņemt, tāpēc jaunais sakaru līniju inženieris Edmunds devās atpakaļ uz Līvāniem.

— Iznāca tā, ka atbraucu tajā brīdī, kad Līvānu rajons tika likvidēts, to apvienoja ar Preiļiem. Līvānos darba nebija, devos uz Preiļiem. Šī organizācija saucās Daugavpils līniju tehniskais sakaru mezgls, kas iekļāva Krāslavu, Jēkabpili, Preiļus un Daugavpils rajonu. Tas bija 1961. gads. Rajonu dalīšana bija diezgan nežēlīga, sagraizīja citus rajonus, un ja tagad kāds domā mainīt rajonu robežas, viņš nezina, cik dālišana ir šausmīga. Jo visi sakari ir izveidoti radiāli, un ja kāds iedomājas rajona daļu atdot citam, tad tas viegli izdarāms ir tikai uz papīra. Visas sakaru līnijas ir sagriežas uz rajonu centru pusi un izdalīt tās ir ļoti sarežģīti.

Kad sāku strādāt Preiļos, bija rokas centrāle, montējām pirmo automātisko telefonu centrāli ar 300 numuriem. Laukos nebija nevienas elektriskās centrāles. Esmu piedalījies apmēram 80 procentu pašreizējo automātisko centrāļu montēšanā, tas darīts ar manām rokām, manā vadībā.

Interesanti, ka Preiļos no pirmskara laikiem bija komutators ar 50 numuriem, tajā pašā laikā Rušonā tas bija lielāks — komutators ar 80 numuriem. Varbūt tāpēc, ka tur bija dzelzceļa stacija, caur Rušonu varēja savienoties ar Rēzekni, Daugavpili.

Sodien visi sakari rajonā ir automatizēti, nav nevienas gaisa līnijas, ir tikai kabeļu sistēma. Mans pašreizējais darbs ir rūpēties par visām sakaru kabeļu līnijām, kas nāk no automatiskajām telefonu centrālēm uz Preiļiem. Kopā šo savienošanas kabeļu garums ir 700 kilometri, apmēram tikpat saistāda abonementu kabeļi, ar ko pievienojas centrālei.

Mans darbs man vienmēr ir licies interesants, nekad neesmu nožēlojis profesijas izvēli, daudz esmu apguvis arī pašmācības ceļā, papildinājis zināšanas, pārzinu arī radio, agrāk rajons bija plaši radioficēts. Radio un televizorus draugiem un radiem pat remontēju.

Jau ceturto gadu visa sakaru sistēma ir «Lattelekom» pārziņā. Pagājušajā un aiz-

pagājušajā gadā ierīkoti ļoti daudzi abonementu kabeļi. Gaisa pārvades līnijas tiek demontētas, kabeļi pārvietoti zemē. Pērn viena gada laikā samontēts un zemē ieguldīts tik daudz kabeļu, cik agrākajos laikos — visā piecgadē. Darbs ir mehanizēts. Kabeļi ļauj uzlabot sakaru kvalitāti, laukos kļūst skaistāka ainava, ja novāc stabus un gaisa līnijas. Arī abonementu tīkls paplašinās, pērn apmēram par 300 numuriem. Kaut arī sakaru ierīkošana ir dārgs prieks.

Edmunds Daģis prot interesanti un aizraujoši stāstīt par savu darbu, par saviem biedriem, ar ko kopā ne viens vien sāls puds apēsts. Sakarnieka darbs nav bijis no tiem skāļākajiem, no prestižākajiem, arī tik ļoti apmaksāts, kā teiksim, kādreiz bija celtnieka darbs, nē. Tomēr Edmunds Daģis uzskata, ka pieticis līdzekļu, lai apmierinātu savas intereses. Atvaļinājumos izbraukāta visa toreizējā savienība, ar personīgo mašīnu vairākas reizes braukts atpūsties uz Melno jūru, arī tagad draugi ir gan Krimā, gan Odesā, apceļotas arī ārzemes. Nereti ceļojumos braukts ar dzīvesbiedri Katrīnu, ar kuru abi «sadejojās» rajona kultūras nama deju kolektīvā. Edmunds tautas dejas dejojā, vēl mācoties Līvānos, šo vaļasprieku neatmeta tehnikumā, ātri ceļu uz kultūras namu atrada Preiļos. Kopā ar sievu Katrīnu iznāca piedalīties trijos lielajos Dziesmu un deju svētkos. Mūžs ne tikai nostrādāts un aizdejots, mūža izauklēti un uz kājām nostādīti dēls un meita. Edmundam Daģim mājās iekārtota arī samērā plaša bibliotēka, kurā daudz nozaru

literatūras, arī daiļliteratūra, tomēr pēdējos gados ne vienmēr var atļauties nopirkt jaunumus, tāpēc bieži iegriežas bibliotēkā. Redzesloka paplašināšanai — arī plašā televīzijas programmu izvēle, ko ļauj personīgā satelītantena.

Inženieri Edmundu Daģi satikt darba vietā nenozīmē meklēt viņu Lattelekomā. Tā ir tikai isa pusstunda vai pat mazāk rītos, brīdīs, kamēr sapulcējas vīri. Pēc tam viņi sēstas mašīnā un — prom uz kādu vietu, kur darbs ar sakaru līniju. Nereti tie ir kilometri rītā, tikpat — atpakaļ. Bet darba diena paiet zem klājas debess, arī puteņos, slapi draņķī, arī svelmē. Ar līdzpaņemto sviestmaizi sainīti un nožēlu par kādreizējām kolhozu ēdnicām, jo pusdienot privātkafejnīcās ik dienas neiznākot pa kabatai. Skarbās laika apstākļi norūda vīrus, attiecības veidojas vienkāršas un biedrīskas.

Šoruden dzērvju kāši jau aizlidojuši. Cik vienkārši ir siltzemju lidoņiem — vienmēr atrod, kur ērtāk pārzīmēt, kur labāk. Cilvēks tā nevar. Tā rūgtā tēvzemes ciņa dzērvenīte ir gardāka par saldu sveizzemju augli. Tāpēc Edmunds Daģis nekad nemēdz apcerēt, kā būtu, ja būtu, — citos laikos, citā valstī. Viņš dzīvi — rūpīgi, kārtīgi, centīgi nostrādāto dzīvi pieņem tādu, kāda tā ir. Kādu to veidojis ar savu darbu. Bet šovakar, visticamāk, viņš kopā ar tuvākajiem cilvēkiem uzsāks savu vismīļāko dziesmu «Jaunība, jaunība, sārtais vīna trauks...».

L.Rancāne
J.Silicka foto

*Lai gadi iet — tā tam ir jābūt,
Un lai par to nekad nav žēl,
Tik jautru prātu, sauli sirdī
Un daudzus skaistus gadus vēl.*

Sirsniņi sveicam Edmundu Daģi jubilejā!

Lattelekom SIA darbinieki

Komponista deviņdesmitgadē

plinkšķina no kokiem zeltaino lapu notis, no aizsaules dārzīem centāties uz brīdi ataicināt dzimtajā pusē komponistu Jāni Ivanovu, liekot skanēt notīm viņa paša saliktajā kārtībā — simfonijās, dziesmās, skaņdarbos.

Komponistam — 90 gadi, jau labs laiciņš, kopš viņa dzimšanas dienas tiek pieminētas bez viņa paša klātesamības. Un tomēr Jānis Ivanovs runāja ar saviem atmiņu dienas viesiem — mūzikā, caur mūziku. Preiļu baznīcā izskanēja viņa 14. simfonija, darbs, kurā risinātas cilvēka iekšējās pasaules psiholoģiskās problēmas. Pirmās daļas ievada klusinātā un dziļi nopietnā noskaņā, pamazām kļūstot vijīgāka, nemierīgāka, aizveda klausītājus uz izvērsto dramatisma un trauksmes piesātināto otro daļu, kuras vidusposmā skanēja vijoles solo stāstījums par psiholoģiskām pārdomām. Kļūstot dinamiskākam skanējumam, cauri audās gaiša apskaidrotība, kā mūžīga ticība labā uzvarai. 14. simfoni-

ju izpildīja Filharmonijas kamerorķestris diriģenta Ginta Kārklīņa vadībā.

Komponista tuvinieki, līdzgaitnieki, audzēkņi pēc koncerta devās uz Maskvas kapiem, kur atcerējās Jāņa Ivanova dzimtas saknes, nolika ziedus uz vecāku kapa. Pēc tam Riebiņu pagasta Babros pie Jāņa Ivanova piemiņas akmens skanēja atmiņu stāstījumi, skanēja arī dziesmas Riebiņu folkloras ansambļa «Jumaleņa» un mazo «Jumalēnu» izpildījumā, uzstājās pagasta padomes priekšsēdētāja Anna Daugavvanaga. Komponista dzīves

gājumu atcerējās viņa audzēknis Juris Karlsons, rajona padomes sekretāre Valentīna Brice.

L.Rancāne

Attēlos: ● dzied Latvijas mūzikas akadēmijas students Jānis Misiņš, koncertmeistare Valērija Zelča.

● Preiļu baznīcā skan Filharmonijas kamerorķestra izpildītā 14. simfonija, diriģē Gints Kārklīņš.

● J.Ivanova dienas dalībnieki pie piemiņas akmens Babros.

J.Silicka foto

Rudens simfonijai izskanot, kad visu laiku talantīgākā pianiste — Daba — virpuļu virpuļiem no-

mām. Kļūstot dinamiskākam skanējumam, cauri audās gaiša apskaidrotība, kā mūžīga ticība labā uzvarai. 14. simfoni-

Livānu bērnu un jauniešu centrā

Ar jauniem notikumiem, neaizmirstot vecos, ar jaunām telpām, turpinot izmantot jau apdzīvotās, ar jauniem dalībniekiem un pulciņu vadītājiem blakus jau zināmajiem pilnā sparā ilgāk kā mēnesi ir uzsācis aktīvu darbību Livānu bērnu un jauniešu centrs.

Livānu bērnu un jauniešu centra jaunie korespondenti speciāli «Novadniekam»

■ Sākoties oktobrim, šķiet, istais laiks rīkot Rudens balli. Tā domāja un plānoja dramatiskā pulciņa vadītāja Biruta Mazure, kas kopā ar audzēkņiem nodomus īstenoja un sasauca ap sevi Namiņa pulciņu dalībniekus, piedāvājot noskatīties Mēmo šovu un piedalīties Modes asamblejā.

P.S. Tas bija vakars, kad viena pulciņa dalībnieki varēja tikt ar citu pulciņu dalībniekiem un kopīgi izlocīt kājas dažādu ritmu dejās.

■ Namiņa telpas tā apmeklētājiem labi sen jau ir kļuvušas par šaurām, tāpēc šogad tika izremontēts 2. vidusskolas internāts, kur darboties uzsākuši vairāki pulciņi G.Liepiņas, A.Rotčenkovas un S.Rinkus vadībā.

■ Šogad Namiņā ne tikai jauni pulciņi, bet arī jauni vadītāji: I.Vindule (mākslinieciskā noformēšana), J.Rudzī-

tis (popgrupa), A.Rotčenkova (suvenīri), S.Rinkus (šūšana modelēšana), G.Liepiņa (darbs ar papīru), I.Balaško (zēnu koris), I.Jankovska (floristika), M.Vilcāne (estētika).

■ Aizvien lielāks pieprasījums vērojams pēc praktiskas ievirzes prasmes apgūšanas, piemēram, adīšanas, tamborēšanas, ādas apstrādes, sveču un floristikas pulciņiem, kaut gan arī dziedāt, jo īpaši popgrupā, gribētāju ir ne mazums, kas veicina rīkot īpašu dalībnieku atlasu.

■ Kā atzīmē Namiņa metodiķe Biruta Mazure, tad šogad vislielākā nopietnība būtu vērsama dažādu labdarības pasākumu organizēšanai, daiļrunas konkursam «Zvirbulis», ikgadējam vokālo izpildītāju konkursam «Ko tu proti?», kā arī Teātra svētkiem.

● **Attēlā: Namiņa pulciņos iestāties gribētāji dramatiskā kolektīva izpildījumā.**

Panākumi Šmerļa priedēs

Preiļi Valsts ģimnāzijas komanda.

Šogad rudens bija piemērots ne tikai, lai bez steigas novāktu ražu, bet arī jauks krosu laiks. Samērojušies spēkiem Preiļos, pārbaudīt savus spēkus plašākos ūdeņos devās Preiļu 1. pamatskola un Preiļu Valsts ģimnāzija. Arī Aglonas vidusskola uzskatīja, ka viss pulveris Preiļos vēl nav izšauts.

Latvijas Skolu sporta federācijas rīkotajās sacensībās rudens krosā tiesneši bija papūļējušies, lai skrējēji justu svētku gaisotni Šmerļa priedēs. Sacensībām pieteicās 214 stafēšu komandas trīs vecuma grupās no 25 pamatskolām un 50 vidējām mācību iestādēm. Starta pistoles blīkšķināja trijās dažāda garuma distancēs.

Pirmais dubultpanākums — mūsu rajona skrējēji pirmajās divās vietās jauktajā 6 x 1500 m krosa distancē. Aglonas vidusskolai to kardināja A.Pušņakovs, I.Mežinieks, A.Misjūns, J.Gončarova, S.Osipova, M.Paplavskis. Rajona skolēnu krosa čempioni: I.Salienieks, E.Vidžups, A.Spūlis, L.Meldere, S.Pudule, K.Mūrniece šoreiz otrie. Drīz atkal panākums. Jau pirmajā Raivis Madelāns neatstāj nekādu cerību konkurentiem. Pārējie R.Petrāns, O.Vilcāns, V.Leščova, A.Gribonika, D.Voronkina palielina pārsvaru un uzvar 8.-9. klašu grupā.

Sākts vareni! Sīkstī cīnās arī mazi. Starp pamatskolām 6.-7. klašu grupā līdz 2. vietai izcīnās

Preiļu 1. pamatskolas komanda.

O.Jonāns, I.Vaivods, J.Nikiforovs, L.Francāne, V.Beča, Z.Liniņa. Uz goda pjedestāla starpā iespraucas Babītes vidusskola.

Sīvi cīnās, izcīnot 5. vietas, 8.-9. klašu gan meiteņu, gan zēnu komandas. Mazāk veiksmīgi bija 6.-7. klašu zēni un meitenes. Toties Aglonas vidusskolas 6.-7. klašu zēni K.Daņilevičs, I.Mežinieks, I.Boka, A.Paplavskis kāpj uz pjedestāla augstākā pakāpiena.

Tuvojoties sacensību beigām, vairāk nervozēt sāk arī treneri. Kuri tad iegūs «Lauku Avīzes» galveno balvu? Tikai pašas beigās Preiļu 1. pamatskolai garām aiziet pagājušā gada uzvarētāji — Bilskas pamatskola, apstei-

dzot mūs par 13 punktiem. Aglonas vidusskola netiek pirmajā sešniekā, kur sīvā cīņā uzvaru pār Jēkabpils 3. vidusskolu izrauj Valkas 1. vidusskola.

Katra skola par piedalīšanos saņēma piemiņas diplomu un olimpisko fotoalbumu. Godalgotu vietu ieguvēji saņēma medaļas, kā arī sporta inventāru skolai.

Ar rudens krosiem noslēdzās kārtējā vieglatlētikas sezona. Sportisti tagad krās spēkus ziemas sezonai, lai pie sporta debesīm parādītos atkal jauni uzvarētāji.

L.Valdonis, komandas pārstāvis, Preiļu 1. pamatskolas fizikultūras skolotājs

Lattelekom preses konference

Daugavpilī notika Latgales zonas preses konference, kuru organizēja Lattelekom. Tajā piedalījās klientu apkalpošanas vadītāji no Daugavpils, Krāslavas un Preiļu rajoniem, Latgales zonas direktors Vladislavs Gžibovskis, Lattelekom norēķinu centra direktors Andrejs Lācis, cenu noteikšanas un tirgus izpētes vadītājs Guntars Jansons, sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Anita Leiškalne un citi Lattelekom speciālisti.

Masu informācijas līdzekļu pārstāvji tika iepazīstināti ar vienotas norēķinu sistēmas «ATLAS» ieviešanu un jauno rēķinu struktūru, kā arī ar Lattelekom cenām vakar, šodien, rīt... Preses konferencē tika noskaidrots, ka Latgalē pirmā ciparu telefoncentrāle būs Daugavpilī. Kad — par to pagaidām informācijas nav. Līdz gada beigām arī Preiļos būs ieviesta vienotā norēķinu sistēma.

L.Kirillova

Kurp steidzies, braucēj?

◆ Rakstīt šo vēstuli mani pamudināja pārdomas par stāvokli uz mūsu rajona ceļiem, kā arī autotransporta kustības drošība mūsu valstī. To nevar nosaukt par labvēlīgu.

Esmu ilggadējs autotransporta saimniecības vadītājs, tāpēc man ir pieredze attiecībā uz autotransporta vadīšanu. Pašlaik mūsu valstī pārsvarā tiek izmantota no ārzemēm nākusi autotehnika, kam ir spēcīga dzinēja jauda, ātras braukšanas iespējas. Līdz ar to netiek ievērots braukšanas ātruma režīms, pārkāpti ceļu satiksmes noteikumi.

Lūk, piemērs. Šī gada 9. mēnešos rajonā par braukšanas ātruma pārsniegšanu aizturēti 1489 autovadītāji, viņi disciplināri sodīti. Jāpajautā, kurp steidzami? Mūsu dzīve tāpat ir īsa. To vidū, kas neievēro braukšanas ātruma ierobežojumus, lielākā daļa ir jauni, nepieredzējuši autovadītāji. Autotransporta vadīšana ir sarežģīts process, kurš prasa pieredzi, bet tā iegūstama ilgstošā darbā. Automašīna domāta tikai disciplinētam vadītājam, kam vienmēr jābūt gatavam dažādām negaidītām situācijām uz ceļa.

Traģiskas sekas ir tajos gadījumos, kad, ignorējot ceļu satiksmes noteikumus, autovadītāji sēžas pie stūres ierēbuši. Šī gada deviņos mēnešos par autotransporta vadīšanu ierēbušā stāvoklī aizturēti 182 autovadītāji, izraisīti 27 ceļu negadījumi, kuros bojā gājuši 8, cietuši 32 cilvēki.

Es dzīvoju Aglonas ciematā un katru dienu vēroju, ar kādu ātrumu brauc ciemata teritorijā. Braukšanas ātruma ierobežojumi apdzīvotās vietās netiek ievēroti un, varētu teikt, apzināti tiek ignorēti.

Domāju, ka Aglonas ciematā braukšanas ātrumu vajadzētu ierobežot līdz 40 kilometriem stundā. Nebūtu slikti, ja Aglonas policijas iecirknī pastāvīgi strādātu ceļu policijas darbinieki. Aglona ir vieta, kur katru dienu iebrauc tūristi no citiem rajoniem, kā arī no ārzemēm.

Svarīgi, lai starp ceļu policijas darbiniekiem un autovadītājiem būtu saprotosa attieksme, un ikkatrs ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums būtu ceļu policijas pastāvīgā redzeslokā.

G.Karamazovs, ceļu policijas darbinieka palīgs

Barikāžu atbalsta fonda akcija

1991. gada barikāžu dalībnieku atbalsta atklātais sabiedriskais fonds (BAF) sakarā ar pieciem gadiem janvāra un augusta dienām, kad Latvijas tauta aizstāvēja savas valsts neatkarību, uzsāka šo notikumu aktīvos dalībniekus apbalvot ar piemiņas medaļām.

Tūkstošiem cilvēku no Latvijas lauku rajoniem un pilsētām atstāja savu māju un darbu, lai Rīgā aizstāvētu Tēvijas brīvību. Viņi ir nopelnījuši Goda zīmi.

Izraksts no piemiņas zīmes nolikuma:

1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīme ir 3,5 cm vairoga veida medaļa ar lauvas attēlu, kas tur mazāku vairogu ar sakrustotām atslēgām, kas guļ uz ozollapu vainagota 4 cm vairoga. Piemiņas zīme ir BAF organizācijas goda zīme.

Piemiņas zīmi piešķir par 1991. gada barikāžu laikā izrādīto drošsirdību, iniciatīvu, par ieguldījumu organizatoriskajā un apgādes darbībā, kā arī valsts, privātām un ārvalstu personām, kas morāli un materiāli atbalstījušas 1991. gada barikādes. Piemiņas zīme kritušajiem un mirušajiem barikāžu dalībniekiem piešķirama kritušo piederīgajiem.

Apbalvotajām personām tiek izdota attiecīga apliecināšana ar piemiņas zīmes numuru, BAF prezidenta parakstu, lēmuma numuru un datumu, kas apliecināta ar BAF zīmogu.

Piemiņas zīme nēsājama pie krūšu lentas kreisajā pusē zem svārkku atloka svētkos, pasākumos un citos svēginos gadījumos.

1991. gada barikāžu dalībnieka anketa (saisināta):

Vārds	
Uzvārds	dz. gads
Adrese	
bijāt brīvprātīgo vienību dalībnieks, īpašo vienību dalībnieks (apliecināts vai nozīmes Nr.)	
Kurā rajonā dabojāties	
Kādus uzdevumus veicāt	
No kuras iestādes piedalījāties	
Jūsu vienības komandieris	
Vai piedalījāties sadursmēs ar OMON	
Vai publicējāt rakstus presē	
Vai jums vajadzīga palīdzība (kāda)	
Datums	paraksts

Dalībnieks var sūtīt savus datus uz laikrakstā ievietotās anketa. LR īpašo brīvprātīgo vienību dalībnieki un brīvprātīgie kārtības sargi anketas sūta: Brīvības ielā 266, Rīga, LV 1006, Vidzemes priekšpilsētas valdes apsardzes dienests, LR ĪBV rezerves štābs, tālr. 7553152, 7553448. Citu organizāciju un iestāžu dalībnieki: Miesnieku ielā 12, Rīga, LV 1050, BAF, tālr. 7213525. G.Maiznieks, LR īpašo BV rezerves štāba priekšnieks

Pēc vienas ziemas nāks otra...

Jau divas nedēļas apkurina Preiļu labiekārtoto namu dzīvokļus, iestādes un uzņēmumus, kuri izmanto pašvaldības uzņēmuma «Siltums» pakalpojumus. Pilsētnieki izjūti gan pašvaldības, gan «Siltuma» gādību. Šonedēļ padots arī karstais ūdens, un trīs reizes nedēļā iedzīvotāji to saņems par pieņemamu cenu.

Uztrauc kas cits. Cilvēki nobažījušies par augstajiem tarifiem, bet «Siltumam» var rasties problēmas kredīta dzēšanā, jo viss kurināmais iepirkts, paņemot kredītu no bankas. Uztrauc arī iepriekšējo gadu sakrājušies parādi, kuru kopējā summa uz šī gada 1. oktobri ir **Ls 86 509**, to skaitā iedzīvotāju parāds — **Ls 75 042**. Kas attiecas uz iestāžu un uzņēmumu parādiem, tad liela daļa parādnieku likvidējuši savas firmas, tā teikt, vai pazuduši bez vēsts. Piemēram, «Tauma», ar kuru līgumsaistības par telpu nomu savulaik bija noslēdzis pašvaldības uzņēmums «Saimnieks» par viesnīcas izmantošanu, par siltumu ir parādā **Ls 4686**, firma «Jalija», kas bija izveidojusies pie «Lauktechnikas», **Ls — 577**, «Lauktechnika» pirms privatizācijas — **Ls 2867**, zemnieku saimniecība «Jaunaglona» — **Ls 557**, Preiļu tipogrāfija, kad tai bija cits, nevis pašreizējais nomātājs, — **Ls 1124**, KKK «Agloga» — **Ls 1215**.

Ja šie parādi tiktu atdoti, «Siltumam» būtu pat peļņa. Arī uzņēmumā strādājošie saņemtu algu laikus, — aizvadītās apkures sezonas beigās «Siltumā» algas bija iekavētas par trim mēnešiem, bet patlaban personāls saņēmis algu ar viena mēneša iekavējumu — par augustu.

Ne labākā situācijā atrodas cilvēki, kuri maksā par siltumu, jo šosezon noteikts ļoti augsts tarifs. Nekļūdišos apgalvojot, ka tas ir augstāks nekā visos kaimiņu rajonos — Rēzeknē, Daugavpilī, Jēkabpilī, arī mūsu pašu Līvānos.

Bet nu dažas atziņas, paskaidrojumi, vērtējumi un prognozes, iebildumi par tarifiem un pašvaldības uzņēmuma «Siltums» saimniecisko darbību. Pēc «Novadnieka» lūguma «Siltuma» speciālisti iesniedza tarifa aprēķinus iedzīvotājiem.

1996./97. gada apkures sezonas tarifu iedzīvotājiem Preiļu PPU «Siltums» izrēķinājis sekojoši:

1. Nosacītajam periodam 1996. gadā nepieciešamais siltumenerģijas daudzums dzīvojamā māju apkures nodrošināšanai (+18 grādi C plus mīnus 2 grādi C) — **19254,28 Gkal**.

Apkures sezonā uzņēmumā «Siltums» darbojas 7 katlu mājas.

2. Apkures perioda ilgums — 182 dienas = 6 mēneši.

3. Apkurināmo māju kopējā platība — **97292 m²**.

4. 1 m² apkurei patērējams siltumenerģijas daudzums mēnesī

19254,28 Gkal.

$\frac{19254,28}{6 \text{ mēn.} \times 97292 \text{ kv. m}} = 0,033 \text{ Gkal./mēn.}$

5. 1 Gkal. siltumenerģijas pašizmaksa — **Ls 16,66**, kas veidojas sekojoši:

— materiāli, rezerves daļas — **Ls 0,19**, kurināmais — **Ls 8,96**;

— elektroenerģija — **Ls 1,13**; ūdens un kanalizācija — **Ls 0,43**;

— amortizācijas atskaitījumi — **Ls 0,51**; darba alga personālam — **Ls 2,24**;

— sociālās apdrošināšanas atskaitījumi — **Ls 0,81**; procenti par kredītu — **Ls 0,81**;

— pārējie izdevumi — **Ls 1,58**.

Pārējos izdevumos skaitās:

— mazuta glabāšana — **Ls 0,49**; dzelzceļa izdevumi — **Ls 0,25**;

— izmaksās ieslēdzamā PVN daļa — **Ls 0,49**; vispārējie izdevumi — **Ls 0,35**.

6. 1 m² apkures faktiskās izmaksas mēnesī **0,033 Gkal./mēn. x Ls 16,66 = Ls 0,54**

par 1 m² mēnesī apkures periodā.

Protams, ka iedzīvotājiem ir grūti saprast šī tarifa pamatotību vai nepamatotību, taču neviens nav naivais. Situācijā, kad ir tik liels parādnieku skaits, uzņēmumam vajadzētu sen jau bankrotēt, ja lielākā iedzīvotāju daļa nemaksātu pēc paaugstinātajiem tarifiem. Bet citas izmaksas nav. Cits jautājums, — vai pilsētas dome un «Siltums» ir darijuši visu, lai pie-

Kas ietekmēja tarifu krasu paaugstināšanos situācijā, kad šosezon kurināmais ir pirktas vasarā, kad tā cenas bija stabilas, gan arī firmu piedāvājums mazuta iegādei daudzkārt pārspēja pircēju pieprasījumu un kad banku aizdevuma procenti ir gandrīz uz pusi mazāki nekā pagājušajā apkures sezonā?

Kā vienu no iemesliem Aivars Pizelis minēja elektroenerģijas sadārdzināšanos.

dzītu parādus no firmām, ar kurām tām bija noslēgti līgumi, bet kuras nav norēķinājušās par komunālajiem maksājumiem?

Par apkures sezonu «Siltuma» direktors Aivars Pizelis saka:

— «Siltums», saņemot Preiļu pilsētas domes garantēto kredītu, var uzsākt apkures sezonu un nodrošināt siltumu dzīvokļos visu apkures sezonu. Ir atvērta kredītlīnija Kredītbankā par 276 tūkstošiem latu ar 17 procentu likmi gadā. Kredīts bankai jāatdod 2,5 gadu laikā. Patlaban «Siltums» izņēmis no bankas 227 tūkstoši latu. Pārējā summa, proti, 48 tūkstoši latu varētu tikt izņemta, ja pilsētai būs garantija — ķīla ar īpašumu. Jo, lai saņemtu minēto kredītu, praktiski ir iekļāts viss pilsētai piederošais nekustamais īpašums — pilsētas domes ēka, sadzīves pakalpojumu nama ēka, viesnīca, bijusi remontu un celtniecības iecirkņa ēka, tipogrāfijas un «Novadnieka» no domes irētā ēka, pat namiņš, kurā atrodas SIA «Ābelīte», un viss pilsētas zemes īpašums. Kāpēc tik daudz ēku un cita nekustamā īpašuma vajadzīgs vienam kredītam? Diemžēl auditfirma, kas novērtē pilsētas nekustamā īpašuma vērtību, nosaka samērā zemas cenas, bet banka neatzīst turgus cenas.

Pēc Aivara Pizeļa vārdiem, 168 tūkstoši latu iztērēti mazuta iegādei. Kurināmais esot apmaksāts pilnīgi. Kā izlietots pārējais kredīts? Dzēsti iepriekšējie kredīti, nomaksāts sociālā nodokļa parāds, uz 1. oktobri samaksāti aizdevuma procenti bankai, Preiļu pilsētas dome pēc līguma ar «Siltumu» ir aizņēmusies 20 tūkstošus latu, nopirkts katls, maksāts par mazuta uzglabāšanu siera rūpnīcai, ir palikusi līdzekļu rezerve, lai uzsāktu katlu māju rekonstrukciju (apvienošanu), lai samazinātu siltuma pašizmaksu. Piemēram, «Lauktechnikas» katlu māju šosezon jau kurinās ar lētāku kurināmo, nevis ar mašindegvielu, kas bija dārga.

Bez tam jāremontē trases, katlu mājas, jāpērk rezerves daļas, kas kļūst dārgākas. Lieli siltuma zudumi ir trasēs, taču to atjaunošanai vajadzīgas investīcijas. Diemžēl zudumi trasēs joprojām tiek norakstīti uz patērētāju rēķina, jo siltuma ražotājam vienkārši nav brīvu līdzekļu. Šos zudumus kā smagu nastu uz saviem pleciem neuzņems arī pilsētas budžets. Kaut gan, piemēram, pagājušās apkures sezonas tā dēvēto kompensāciju iedzīvotājiem par tarifu starpību nevajadzētu vis nosaukt kā kompensāciju iedzīvotājiem, bet gan kā daļēju siltuma zaudējumu trasēs segšanu.

Aivars Pizelis nenoliedz, ka aizvadītā apkures sezona bija smaga jau tāpēc vien, ka ziema bija bargāka, un tas palielināja kurināmā patēriņu. Kurināmo vajadzēja pirkt ziemā, kad tā cenas bija augstākas, un arī bankas aizdevumu procentu aizdevumu likmes bija ļoti augstas. Nevar noliegt to, ka iepriekšējās sezonas kredītu varēja dzēst, izmantojot šī gada domes noteiktos obligātos vasaras maksājumus. Ja tā nenotiktu, «Siltums» bankrotētu, jo bankas par neatdotu naudu paredzēja bargas soda sankcijas.

Bez «Siltuma» direktora Aivara Pizeļa nosauktajām problēmām, kas veicina tarifa pieaugumu šosezon un ietekmēja pērnā gada saimnieciskos rezultātus, es nevaru neatgriezties pie pērnā gada neveiksmīgās sadarbības ar Līvānu uzņēmumu «Siltums. Gāze». Tiesa piedziņa tikai faktisko mazuta vērtību. Taču tieša noraidīja bankas aizdevuma procentu piedziņu, neskatoties uz to, ka šī mazuta iegādei bija izlietots Preiļu pilsētas domes garantētais kredīts un tika bankai samaksāti aizdevuma procenti. Prasība bija pieteikta par 14 tūkstošiem latu. Negribu būt kašķīgas «revizores» vai ekonomista lomā un aprēķināt faktiskos zaudējumus, kuri radās gan tiesu izdevumos, pieaicinot advokātus, gan pērkot ziemas sezonā kurināmo par dārgāku cenu un maksājot atkal bankai aizdevuma pro-

centus. Vismaz šos 14 tūkstošus latu Preiļu pilsētas domei vajadzētu atmaksāt kā zaudējumu no budžeta, nevis «Siltumam» to segt uz iedzīvotāju tarifa rēķina. Jo citas peļņas šim uzņēmumam nav. Ja šī sasaukuma deputāti šos zaudējumus paspētu segt no budžeta līdz savu pilnvaru izbeigšanās termiņam, šī varētu būt pēdējā publikācija par Preiļu «Siltuma» un Līvānu «Siltums. Gāze» lietu. Ceru, ka tas tā notiks.

Mans subjektīvais viedoklis šajā siltuma tarifa lietā ir viennozīmīgs, tie ir augstāki gan iedzīvotājiem, gan iestādēm un uzņēmumiem nekā faktiskie izdevumi. Atceros domes sēdi un pilsētas domes revīzijas komisijas iesniegumu, kuru bija parakstījis galvenā revizore Līvānes kundze. Cita vidū, bija teikts, ka apkures sezonas tarifi (toreiz bija noteikts tarifs 50 santīmi par vienu kopējās dzīvojamās platības kvadrātmetru apkures sezonā visām iedzīvotāju kategorijām) ir nepamatoti augsti un iedzīvotāju daļai, kuri veic vasaras maksājumus, to vajadzētu samazināt. Tiesa, priekšlikumos nebija konkrēta piedāvājuma — par cik samazināt. Domes sēdē nepiedalījās «Siltuma» direktors Aivars Pizelis, arī revizoru nebija. Deputāti padiskutēja par tarifiem un nolēma: tiem, kas nemaksā vasarā, pielikt 4 santīmus pie tarifa, nevis samazināt tiem, kas maksā. Bija izteikts loģisks pamatojums, — jāņem kredīts, un tā iedzīvotāju daļa, kura vasarā nav kreditējusi ar saviem maksājumiem «Siltumu», lai maksā dārgāk. Nebūtu loģiski, ja «Siltums», kura ekonomiskā situācija nav spoža sakarā ar lielo parādnieku skaitu, atteiktos no domes piedāvātajiem papildus 4 santīmiem. Cits jautājums: vai iedzīvotājus var sodīt par to, ka (es domāju tikai mazturīgos un nevis tos, kuri apzināti nemaksā) viņi ir nabadzīgi un nevar samaksāt?

«Novadnieka» rīcībā ir informācija par tarifiem kaimiņu pilsētās un rajonos. Protams, ir dažādas siltuma ražošanas un padeves sistēmas, veidi, savstarpējie norēķini. Taču parādnieki un nemaksātāji ir arī citur. Esam saņēmuši frakcijas «Latvijai» priekšsēdētāja, Saeimas deputāta O.Kostandas vēstuli, kurā viņš informē, ka siltumenerģijas tarifi Latvijā ir visaugstākie Baltijas valstīs. Piemēram, Lietuvā siltumenerģijas pašizmaksa ir **Ls 13,7 Gkal**, tarifs — **14,23**, Igaunijā — **Ls 11,29** un noteikts tarifs — **15,05 Ls/Gkal**, Latvijā siltumenerģijas pašizmaksa ir **17,42 Ls/Gkal**, bet tarifs **18,75 Ls/Gkal**. Deputāts iebilst pat pret Energoapgādes regulēšanas padomes noteikto siltumapgādes tarifu 1996./97. gadā — **Ls 18,76** par Gkal. Bet Preiļos šie tarifi ir vēl augstāki.

Jātic Aivaram Pizelim, ka «Siltums» ļoti nopietni attieksies pret kredīta dzēšanu Kredītbankai un pakāpeniski centīsies atbrīvot pilsētas īpašumu no ķīlas. Kredītu atmaksu plāno uzsākt līdz ar apkures sezonas sākumu, kad nāks lielāki iedzīvotāju maksājumi. Taču, cik lielu summu varēs segt no šīs sezonas maksājumiem, to lielā mērā noteiks arī iedzīvotāju maksājumi. Uzņēmums arī meklē iespējas, sadarbojoties ar Latvijas Valsts enerģētikas aģentūru, jaunu investīciju piesaistīšanai siltumsistēmu rekonstrukcijai. Taču... viena apkures sezona paiet ļoti ātri, un klāt būs arī nākamā. Ja nebūs izbrīvēts no bankas žņaugiem pilsētas nekustamais īpašums, vai varēs dabūt citu kredītu? Tas jāapzinās ne tikai tiem, kas rikojas ar kredītu un pilsētas īpašumu, bet arī tiem, kas maksā par siltumu vai taisa parādus.

A.Iļjina

● Attēlā: Preiļu pilsētas katlu māja. J.Silicka foto

«Dziedošā tauta» no Latvijas: brīnišķīgi!

Ar panākumiem noritēja Preiļu rajona skolotāju kora koncertturneja Francijā, ko apliecina arī no franču zemes pārvestās avīzes ar kora fotogrāfijām un atsauksmēm par uzstāšanos: «Balsis, kurās klausoties, rodas trīsas... Šis kora sastāvs tika speciāli izveidots šai rudens koncertturnejai Francijā un izcilās atsauksmes, kuras tas saņēma Avalonā un Sevrā, nedēļas sākumā sasniedza Gray...» Savukārt avīzē «Les depeches LE PROGRES» publicētajā atsauksmē lasāmas šādas rindas: «Faktiski koris, kuru diriģēja E.Znūtiņš, parādījis savas labās slavas augstuma, pateicoties savam profesionālismam un tam vieglumam, ar kādu tas iespēja visiem klātesošajiem radīt emocionālu pārdzīvojumu...» Par koncertturneju Francijā stāsta folkloras centra vadītāja Monika Livdāne un kora vadītājs Alberts Vucāns.

Mājup — ar panākumiem

Avallona, Chaville, Gray, Vercel, Pontarlier, Lons le Saunier, Besancon — šie ir franciskie nosaukumi pilsētām Francijā izdotajās programmās, kas vēstīja par Preiļu rajona skolotāju kora koncertiem no 18. līdz 28. septembrim.

Bet sākums bija jau 23. maijā, kurš fiksēts īpašā burtiņā un kur pa datumiem uzskaitīts viss kora sagatavošanās posms līdz braukšanai. Galvenais — līdzekļu savākšana. Bet par to — vārds vadītājam Albertam VUCĀNAM, kurš «ne pirmo reizi ar pipi uz jumta», un pateicoties kura neatlaidībai šis brauciens tomēr notika.

— Transporta izdevumiem vajadzēja divus ar pusi tūkstošus latu, bet ar sponsoriem gāja ļoti smagi. Es griezos pie lielajiem rūpniecības pilāriem Rīgā — «Laimā», «Aldarī» un citos tādos uzņēmumos. Direktori noraudzījās uz mani ar neslēptu izbrīnu, bet kāpēc, to sapratu tad, kad viņi rādīja sprīdi biezus vākus ar iesniegumiem pēc sponsoru atbalsta. Likums par sponsorēšanu pašlaik nedarbojas, neviens nav ieinteresēts to darīt un šī — otrreiz notikusi skolotāju kora braukšana uz Franciju šādā veidā bija arī pēdējā. Tā organizēšana prasīja maksimāli daudz pūļu. Ja vēl kādreiz gribēsim aizbraukt, nāksies darīt tā, ka brauks nevis labāko balsu īpašnieki, bet gan tie, kas spēs paši apmaksāt savu ceļa izdevumus, kā tas ir visur pasaulē. Šoreiz lūdzām palīdzību arī tām pašvaldībām, no kurām bija skolotāji dziedātāji, jāatzīst, ka tās bija pretimnākošas.

No Preiļiem bija 12 dziedātāji, kas pārstāvēja ģimnāziju, 1. pamatskolu, mūzikas skolu, bērnu dārzu, Līvānos dziedātāji bija no 1. vidusskolas, no mūzikas skolas, kā arī pats pilsētas mērs Visvaldis Gercāns, kurš dzied korī, vairāki — no Aglonas skolām, divi bija no Vārkavas vidusskolas, pa vienam no Pelēču, Vārkavas pamatskolām un citi. Lai autobuss būtu pilns, bez koristiem aicinājām arī citus braucējus, kas izdevumus sedza paši, vai arī meklēja sponsorus, bez tam viena vieta bija paredzēta tulkam no Rīgas, līdz brauca pārstāvji no Daugavpils kultūras centra, kas arī uztur sakarus ar Francijas koristiem un bija ielūgti atsevišķi.

Franču puse sekoja, kā mums klājas, gatavojoties braucienam, tas ir, viņi zvanīja, tautājā par sponsoriem, un redzēja, cik grūti iet. Koncertturneja pagāja ar lieliem panākumiem, mūsu dziedājumu uzņēma ar sajūsmu. Īpaši francūžiem patika mūsu dziesmas «Aiz ezera balti bērzi», «Pūt, vējiņi», jau iepriekš viņi bija izteikuši vēlēšanos, lai uzstājamies tautastērpos, organizatoriskā puse — afišas, programmas bija viņu sagatavotas, dažviet viņi uz koncertiem pārdeva biļetes, citā vietā tas notika

esot paveicies izlozēt, kur vinneta vietā viņš izvēlēties nau du un nosponsorēja kompaktdiska ierakstu.

Pirmie koncerti nedaudz uztrauca, likās, ka klausītāju ir par maz, bet tas bija tādēļ, ka pirms dažām dienām šeit bija viesojies Romas pāvests, un, dabīgi, šīs vizītes iespaidā bijām it kā paēnā, kas tomēr drīz pārvērtās lielā atzinībā. Neapšaubāmi, tas ir arī kora diriģenta Edgara Znūtiņa vislielākais nopelns.

Ja runa par kurioziem, tad jāpiemin arī autobusa ilgā aizkavēšana Vācijā, nosūtīšana un rūpīga pārbaude diagnosti-

Skolotāju kora dibinātājas Marija Volkova un Janina Vilmane uz Avelonas puķu fona. M. Livdānes foto.

« Le Peuple chantant » de Lettonie : magnifique !

Pour son avant dernier concert en France, la chorale «gale» a été accueillie en lise Saint-Désiré, jeudi soir, invitation de la chorale «Lettonie» et du «Groupe vocal lé-

de leur participation à une manifestation d'ampleur internationale à Riga, en Lettonie. De fait, le chœur dirigé par E. Znūtiņš, s'est montré à la hauteur de sa réputation par son ziedojumiem, bet kā ļoti liels pārsteigums bija tas, ka tika organizēta kompaktdiska ierakstīšana. Vai varat iedomāties — Francijā ir iznācis Preiļu rajona skolotāju kora kompaktdisks, ko mēs nekad nebūtu varējuši atļauties Latvijā. Par kādiem līdzekļiem, varējām tikai izteikt minējumu. Baumoja, ka latviešu kora mūzikas fanātiķim Bruno Daviotam, kas bija vislielākajā sajūsmā par mūsu dziedāšanu,

kā, un tikai atbraucis mājās sapratu, ka tam par iemeslu bija dienu iepriekš notikusi Latvijas autobusa avārija Vācijā, kad bija arī bojā gājušie. Rezultātā uz koncertu ieradāmie pašā pēdējā brīdī, bet franču koristi mums tautājā par hoteliem, kur esam nakšņojuši. Tomēr ļoti priecājos, ka visi mūsu koristi vienmēr spēja savākties, būt formā, neskatoties uz tālo ceļu un nakšņošanas grūtībām.

Personīgi man lielākais savīļojums bija tas, ka jau trešo reizi septembrī esot Francijā savā dzimšanas dienā varēju stāvēt Parīzes Dievmātes katedrālē un ieklausīties Dievkalpojumā.

Šie kontakti un augstais novērtējums mūsu korim ir liels stimuls strādāt. Pašlaik ir tā, ka gandrīz visi kora dziedātāji ir profesionāļi — cilvēki ar muzikālo izglītību. Turpmāk plānojam izmainīt mēģinājumu darbu, mēs nevaram atļauties ik nedēļas ierasties uz mēģinājumiem, domāju,

ka tiksimies reizi mēnesī. Nereti esmu dzirdējis, ka Preiļos nav iespēju dzirdēt skolotāju kora sniegumu. Dīemžēl dažādās aprindās ir dažādas ambīcijas, un arī šogad, kad piedāvājāmie dziedāt 18. novembra svinībās, mūs Preiļos «neņēma preti». No ko, Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienai par godu dziedāsim gan Aglonā, gan Līvānos.

A. Vucāna stāstījumu pierakstīja L. Rancāne

Divas nedēļas maigajā Francijā

Divas nedēļas Francijā kopā ar skolotāju kori «Latgale» laimējās pabūt arī man, gūstot pasakainus iespaidus, kurus vēl tagad kārtroju savas apziņas plauktiņos. Francijā biju pirmoreiz un varbūt tāpēc par daudz ko varu spriest virspusēji. Taču tiem, kas Francijā nav bijuši, arī mani iespaidi varētu likties interesanti.

Tālajā ceļā

Uz Franciju 2000 un vairāk kilometru garumā Latvija mūs izvadīja vētrānī burtiskā nozīmē — ceļasomas Preiļos bija jābeidz kravāt sveču gaismā un ceļš uz autobusu jātausta ar kājām tumsā, lietū. Arī citu starpgadījumu netrūka, taču, par spīti visam, mūsu «Volvo» rītausmā jau uzņēma koristus Daugavpilī un devās tālāk — Francijas virzienā. Uz Lietuvas un Polijas robežām viss ritēja bez liekiem rūpestiem.

Lielākie piedzīvojumi

turpeļā saistās ar Vāciju. Vispirms mums neļāva šķērsot Vācijas robežu, jo vīza, lūk, esot norādīts nākošās dienas datums. Un tā Polijas robežpilsētiņā pavadījām aptuveni astoņas stundas, gaidot pusanākt, kad beidzot mūs ielaida Vācijā. Tad nu šoferi steidza braukt, cik ātri vien var, jo tāda kavēšanās, plānojot koncertus, nebija paredzēta. Taču vēriģie vācu ceļu policisti mūs apturēja, norādot, ka tiek pārsniegts šim autobusam pieļautais ātrums, pēc tam sāka sīki pētīt arī paša autobusa stāvokli. Gala iznākumā policistu motociklu pavadījumā devāmies uz tuvāko autoap-

kopes staciju. Mums par lieliem priekiem pēc visai rūpīgas apskates nekādas sodāmas vainas netika atrastas un devāmies tālāk pa lielisko Vācijas šoseju. Tās malās, tuvojoties Francijai, — kukurūzas, arī vīna lauki, kas no ceļa norobežoti ar apstādījumiem, dekoratīviem nožogojumiem, ceļmalas skaistā rotā mums nepierastā brūnvioletā Kanādas kļava. Bez robežsargu kontrolēm, tikai nomaksājot 25 franķus ceļa nodokli bez piecpadsmit trijos dienā šķērsojam Francijas robežu. Akurātos Vācijas ceļus ar kārtīgi sakoptām, norobežotām un braucēju ērtumam nodrošinātām ceļmalām nomainīja tikpat skaisti ceļi Francijā. Taču daba, kas Polijā, Vācijā īpaši neatšķiras no mūsējās, jau drīz aiz robežas liek sajūsmā aizturēt elpu. Liekas kaut kas līdzīgs mūsu Siguldai — mežiem noaugušas nokalnes, taču arī atšķirīgs — kailas klintis, pilis, cietokšņi, mājas ar sarkaniem jumtiem un baltas govīs ganībās.

Pirmā pilsēta Francijā,

kurā apstājāmie uz koncertu, bija Avelona. Koristi, ceļā noguruši, tomēr paspēja pārģērbties un pat ieskandināt balsis pirms koncerta vietējā baznīcā. Vietējās mūzikas skolas direktors šeit bija gan programmas vadītājs, gan gids, gan mūsu uzņemšanas Avelonā organizators. Jāsaka, ka avelonieši, tāpat kā visi pārējie, to izdarīja gods godam.

Nākamās dienas vakarā ieradāmie Parīzes piepilsētā Sevrā. Šeit konservatorijā bija sapulcējušies vietējie koristi, kas jau vairākkārt viesojušies Latvijā un arī Preiļos, tāpēc

te gaistone bija īpaši jauka.

Parīze

tagad man un arī citiem saistās ar Bruno, Žaku, Emīlu, Ženevjevu, Koletī un visiem citiem sirsnīgajiem cilvēkiem, bez kuru pašaieliedzības, iejutības un citām apbrīnojamām rakstura īpašībām tā nebūtu likusies tik skaista. Par mums ļoti rūpējās arī Latvijas vēstniecības Francijā darbinieki. Pieņemšanā Sevras mērijā mūs sveica pilsētas mērs, arī vēstniece Aina Ābola-Nagobada. Skaistu puķu pušķi korim pasniedza meitenīte Lielvārdes tērpā — mazā latviešu draiskule, kura ar māmiņu, brāli un tēti dzīvo Francijā. Vēstniece novēlēja labu veiksmi koncertturnejā, kā arī atcerēties, ka katrs atsevišķi nesam sev līdzīgu Latvijas kultūru.

Parīze ir burvīga, to ir teikuši un teiks cilvēki, kam interesē kultūra, māksla un senatnīgums.

Luvra ar mākslas darbu kolekcijām no visas pasaules, rotaļīgā Monmantra un cildenā Parīzes Dievmātes katedrālē ar svinīgo svētdienīgo noskaņu, vējš, kas pūš Eifeļa torņa pakāpienos, un kuģi, kas brauc pa Sēnu ar pasažieriem, kas māj ar roku vērotājiem.

Francijā neztiek arī bez jokiem

Jokaini tēli tagad esot modē daudzās Eiropas pilsētās. Pieieejas Luvrā visus sveica Čarlijs Čaplins, kurš fotografējas ar garāmģājējiem, pozē, noskūpst roku vai kā citādi izrāda uzmanību gājējiem pa Elizejas laukiem.

Turpinājums 5. lpp.

Divas nedēļas maigajā Francijā

Sākums 4.lpp.

Parīzē viens no mūsu pavadoņiem bija Emīls, izbijis virsnieks un pašlaik — masieris, kurš savas spējas centās likt lietā, ik pa brīdīmetoties masēt mūsu brauciena vadītāju Albertu Vucānu, un tas izskatījās pēc tīģera uzbrukuma trusītim, tāpēc saprotama bija Alberta vēlme atrasties mazliet tālāk no centīgā izpalīga, un atviegloti Alberts varēja nopūsties vien tad, kad Emīls uzsāka savu otro iemīļoto nodarbi — dziedāt serenādes un operēšu ārijas dāmām, pie reizes nometoties uz ceļgala viņu priekšā, un to nespēja kavēt pat autobusa straujie pagriezieni. (Jāteic, ka Alberts šo masāžu nozīmi pozitīvi novērtēja turpmākā ceļa posmā pa Franciju.)

Sāvakārt Bruno mums parādīja skolu Sevrā, kurā viņš ir direktors. Tā ir tā saucamā mātes skola, vai mūsu izpratnē — bērnodarzs. Redzējām nodarbības zīmēšanā, arī dziedāšanā, ko vadīja trīs skolotājas uzreiz. Bērniem dziedāja arī mūsu koris, un kādam mazulim tas tik ļoti iepatīkās, ka viņš biedriem pamāja, — atā, un taisījās mums līdz. Apmeklējām Versaļu, tās skaistos dārzus, bijām ekskursijā Burbonu pili — Nacionālās asamblejas ēkā.

Greijā, Pontarlijē un Lonsā

Vispārsteidzošākās uzstāšanās bija laukos, mazās apdzīvotās vietnās. Vienā no šādām vietnām dzīvoja, kā mums tika stāstīts, vien 70 cilvēki. Domājām — te nu būs tukšs no skatītājiem. Mums par lielu pārsteigumu baznīca sanāca pilna ar ārkārtīgi enerģiskiem un atsaucīgiem klausītājiem, no kuriem visenerģiskākā daļa bija balkonā, un, kad izskanēja dziesmas vai koris ieturēja pauzi, nekavējoties skanēja skaļi aplausi, bet pēc «Maigā Francija», ko koris dzied franču valodā, skanēja īstas ovācijas, un likās, ka klausītāji nolaidīšies zemāk ar visu balkonu. Beidzoties koncertam, vietējie padzirdīgākie brauļi sarīkoja savu koncertu, priekšvēlētā zvānot ar baznīcas zvaniem. Mēs to vērojām ar visai lielu satraukumu, bet vietējie iedzīvotāji to uzņēma rezervēti.

Nākošā dienā šis ciems pārsteidza arī ar mielasta galdu, pie kura bija pulcējušās tās ģimenes, kurās nakšņojām. Gāja kā lauku kāzās. Bet pirms tam — agri ritā fermeris, pie kura nakšņojām, izrādīja vairākas govju un gaļas bulļu fermas, kuras pārvalda trīs cilvēki, — pats, sieva un viens

strādnieks, kā arī ligumstrādnieks.

Braucām pa galvu reibinošiem kalnu ceļiem, redzējām grotas kalnos, tālāk devāmies pa ceļu starp vīnogu laukiem, redzējām vīnogu novākšanu, pabijām Žū pili, kura glabā stāstu par nelaimīgo mīlestību. Pils īpašnieka sieva Berta 15 gadus bijusi ieslodzīta par to, ka viņa prombūtnes laikā tikusies ar mīļāko. Līdz pat viņa nāvei viņa bija spiesta, skatoties pa logu, redzēt arī savu pakārto mīļāko.

Viesojāmies arī kādā skolā kalnos, kur bērni pēc kora uzstāšanās sajūsmu izteica ar tik skaļiem svilpieniem, ka nepieradušam vai ausis bija jābāz ciet. Pabijām abatijās, muzejos, tajā skaitā, — arī lauksaimniecības, fermā — muzejā, kur var izpētīt gaļas žāvēšanas tehnoloģiju, pagāršot produkciju, varējām tuvplānā aplūkot kalnu kristālus, citus dārgakmeņus, iegrieztiem neskaitāmās suvenīru bodītēs.

Izskatīja bija Bezansonā, kur franču draugi bija noorganizējuši gan pieņemšanas, gan vakariņas, gan noslēguma uzstāšanos Bezansonas baznīcā. Šeit saimnieku vidū bija arī latvietes Ilze un Junona. Beidzamajā koncertā mūsējiem koristiem pievienojās arī Francijas kora asociācijas biedri, un noslēgums bija aizkustinošs.

Mērijās, oficiālajās pieņemšanās pilsētu saimnieki teica, ka aizvien vairāk franciņu grib apskatīt Latviju, un to ir veicinājuši arī mūsu kora viesošāšanās Francijā, lieliskā uzstāšanās. To dzirdot, pārņēma lepnums par jaukajiem dziedātājiem, kas nes Latvijas, Latgales un Preiļu vārdu pasaulē. Skaistums un kultūras izpratne mūs vieno ar šo tālo, skaisto, gudro, ar ziediem, sieru un vīnu bagāto zemi, kuru mīl Dievs, un kurā mīl un godina Dievu.

Atpakaļceļā bija jādama par to teicienu «Pravieti tēvzemē necieni». Tā nu ir arī ar skolotāju kori. Varbūt, ka nevajadzēja celt goda vārtus, sagaidot Preiļos (kaut to koris ir nopelnījis), bet vismaz dot iespēju sarīkot kārtīgu koncertu Preiļos — baznīcā vai citur, kaut vai dotu iespēju atpelnīt ceļa izdevumus uz Franciju. Bet man atliek vien pateikties saviem ceļabiedriem par skaisto mūziku, ko klausījās, paldies A. Vucānam, cītiem brauciena organizatoriem, rajona padomei, I.Meluškāna kungam, kas sponzorēja manu braucienu.

Monika Livdāne,
folkloras centra vadītāja,
rajona padomes deputāte

Mūsu gids Parīzē Emīls (no kreisās) un Alberts Vucāns pamiera brīdī, dziedot apsveikuma dziesmu Alberta dzimšanas dienā. K.Ošas foto.

Nodibināts sociālās un psiholoģiskās palīdzības centrs

Ar ko mierināt sevi, kad dažkārt nepanesama kļūst ikdiens? Nav spēka, nav naudas, nomāc vientulība un sapratnes trūkums.

Kam izkraut sirdi? Kur rast padomu? Ar ko aprunāties? Praktē zināmi uzticības telefoni. Bet vai tāds nevarētu būt uzticības kabinets?

Sociālo problēmu apzināšanai un risināšanai Preiļos nodibināts sociālās un psiholoģiskās palīdzības centrs. Tā dibinātāji — esošās sabiedriskās organizācijas, cienjami cilvēki, izzinātāji, biznesmeņi. Centrs darbosies pēc atvērto durvju principa pilsētas iedzīvotājiem, apkopojot viņu prasības un nepieciešamības.

Bērni, jaunieši ar fiziskās attīstības traucējumiem varētu sanākt kopā, kur kustību un citi speciālisti palīdzētu pārvarēt diskomforta sajūtu, atklāti izdiskutēt nepatīkamo.

Varbūt kādai bērnu grupai nepieciešams gūt praktisku pieredzi, iemaņas patlaban tik nesakārtotajā dzīvē?

Bet varbūt tie būtu bezdarbnieki, māsai saimnieces, pensionāri, kam būtu nepieciešams strādāt pie jautājuma, kas mums vajadzīgs, izvērtētu visus plusus un minusus. Varbūt tieši šai centrā būs iespējams atrast domubiedrus, kur varētu brīvi runāt, kas mums sāp, kas aizvaino. Kad sanāk kopā 3-7 cilvēki, var uzzināt arī cita sāpes, un apjaut, cik lielā mērā respektējam savas un cita cilvēka vēlēšanās. Mēs esam tik dažādi. Un ar to jau arī esam interesanti. Kā mēs veidojam savstarpējās attiecības, vai spējam piebremzēt savas negatīvās emocijas? Citreiz, lai atbrīvotos no šīm emocijām, vajag tikai izrunāties, un noveļas kā akmens no sirds. Emocionālais atbalsts tik ļoti vajadzīgs mums visiem, jo arvien straujāk pieaug nevēlēšanās, naids, dusmas, skaudība, neiecietība. Un katrs atsevišķi domā, ka tieši viņam ir visgrūtāk. Neredzam blakus līdzcilvēku, kuram uzmundrinošs vārds vēl vairāk vajadzīgs.

Visas valsts un pilsētas problēma ir alkohola radītais posts un traģēdijas. Pateicoties ārstēm Maskalānei un Veitai Preiļos noorganizēta anonīmo alkoholiķu grupa «Varavīksne». Par tās darbu veselības un dzīves

jēgas atgūšanā ir pateicīgi daudzi. Jaunveidotais centrs centīsies atbalstīt šīs grupas darbu gan jaunu dalībnieku iesaistē, gan propagandējot visā pasaulē zināmo un atzīto Minesotas Divpadsmit Soļu Programmu.

Apkopojot iedzīvotāju intereses, iespējams radīsies nepieciešamība pēc dažādām apmācībām, kursiem. Iesaistīsīm darbā problēmu speciālistus, kuri šobrīd savus pakalpojumus sniegs bez maksas. Iepazīstoties ar Kauņas pieredzi šīnī jomā, tur notiek svešvalodu, informātikas, rokdarbu kursi, nodarbības ar kompjūteriem, aerobikā, galda tenisā, nodibināts jauno māmiņu klubs, anonīmo narkomānu un anonīmo alkoholiķu grupas. Visas tās ir bez maksas.

Inese Kursīte un Uldis Eglītis jau kopš vasaras ir nodibinājuši kontaktus ar Lietuvas un Holandes sociālās palīdzības centriem, bija organizēts pašvaldību darbinieku brauciens uz Kauņu sakarā ar holandiešu istenotajiem projektiem sociālajā jomā.

Centra izveidošanā Preiļos atsaucību izrādīja gan pilsētas dome, gan slimnīcas direktors J.Anspoks, ierādot telpas centra darbībai, gan pilsētas domes sociālās aprūpes inspektore Anna Erta. Darbības uzsākšanai esmu sastapusi daudzus atsaucīgus un ieinteresētus cilvēkus, kuriem liels paldies.

Sociālās un psiholoģiskās palīdzības centra darbības virzienus noteiks biedru kopsapulce un valde. Tās priekšsēdētājs ir Uldis Eglītis. Ikdienā strādās izpilddirektors un sabiedriskie palīgi. Es vēlreiz atgādinu, ka viss centra darbs ir organizēts uz pašu aktivitāti, nevienam algu par to nemaksā. Ir izstrādāts projekts un nākotnē ceram uz sadarbību ar Lietuvas un Holandes partneriem. Tas viss būs atkarīgs no mums pašiem, no iedzīvotāju atsaucības un vēlmes darboties, pievērstot sabiedrības uzmanību sāpīgām problēmām un tās risinot. Savu vienīgo dzīvi nenolikt malā, bet nodzīvot pilnvērtīgāk.

L.Ūdrasola,
sociālās un psiholoģiskās palīdzības
centra izpilddirektore

16. oktobrī Dravnieku pamatskolā notika rajona mūzikas skolotāju tikšanās

Tajā piedalījās 20 mūzikas pedagogi no rajona skolām, kā arī skolu valdes metodiskā kabineta vadītāja Valentīna Karpušenko.

Dravnieku pamatskolas direktore Evelīna Visocka un vietnieks Jānis Znotiņš viesmīlīgi uzņēma viesus un iepazīstināja ar savu skolu. Mūzikas skolotājiem bija iespēja vērot arī kolēģa Edgara Kasāna vadīto mūzikas stundu 4. klasei, kur skolotājs sevi parādīja kā talantīgs mūziķis, kurš savā darbā izmanto interesantas mācību metodes.

Rožupes pamatskolas mūzikas skolotāja Ilze Vanaga kolēģus iepazīstināja ar jaunākajām mūzikas grāmatām, kā arī sniedza informāciju, kur šo mācību un metodisko literatūru iegādāties. Savukārt rajona mūzikas skolotāju metodiskās ap-

vienības vadītāja Ilona Balaško informēja par iespējām apmeklēt kursus, rajona mūzikas skolotāji varēs noklausīties lekcijas arī tepat rajonā — Līvānu 1. vidusskolā.

Tika apspriests arī skolēnu kora dziesmu repertuārs un izvēlētas kopkoru (zēnu kori, 5.-9. klašu meiteņu kori, vidusskolas jauktie kori) dziesmas kora festivālam (A.Parms «Latvijai», Lasmanis «Akords»). Arī tos skolotājus, kas nebija klāt šajā tikšanās reizē, I.Balaško lūdz piedāvāt dziesmas šim festivālam.

24. un 25. oktobrī rajona mūzikas skolotāji apmeklēs vokālo ansambļu vadītāju kursus Rīgā, bet novembrī skolu valde pedagogiem dod iespēju uz Rīgu doties mācību ekskursijā.

Daina Kursīte

Kas notiek Līvānu bērnodarzā «Rūķi»?

Šis mācību gads «Rūķi» sācies neparasti, — jau no augusta bērnodarzā notiek lielākais remonts kopš ēkas nodošanas ekspluatācijā.

Remontu kvalitatīvi veic Līvānu DzKSU remontceltniecības brigāde būvzinieņa Pētera Znotiņa vadībā. Krāsojuma projektu izstrādājusi pilsētas arhitekte Ineta Tešelska, un tā pamazām telpas iegūst rozīgus un oranžus toņus, tiek nomainīti gaismas ķermeņi, tikai, diemžēl, šis patīkamās pārmaiņas neskars visu ēku, jo... pietrūkst naudas.

Remonta darbiem un iestādes uzturēšanas pakalpojumu apmaksai bērnodarzā «Rūķi» no budžeta tika piešķirti Ls 3107. Daļa šīs naudas tika izlietota bērnodarzā

mēbeļu remontam un ar atlikušajiem Ls 2306 uzsāks telpu remonts. Par šo nelielo, no budžeta atvēlēto summu, visu ēku savest kārtībā nav iespējams, kaut gan katrs stūris tajā «brēc» pēc remonta, bēdīgā stāvoklī ir arī grīdas segums, bet to neviens nedomā, jo remonta iespējas jeb nauda beidzas «Rūķi» svinību zālē. Pusei zāles naudas vēl pietiek, otrai pusei vairs nē. Lai izietu no šīs bēdīgi kuriozās situācijas un zāles remontu tomēr pabeigtu, «Rūķi» vadība lūgusi palīdzību vecākiem. Krāsošanā roku iemēģinājušas arī pašas audzinātājas, — 4. grupas audzinātāja Sanita Endzele un auklīte Vija Grauziņa ar mākslinieces Ilzes Griezānes un vecāku piepalīdzēšanu kādā brīvdienā jaukos toņos nokrāsojušas lielās

skapju durvis grupas telpā.

Audzinātājas aktīvi iesaistās arī pedagogu tālākizglītības aktivitātēs, — vasarā kursus apmeklēja Valentīna Gavare; audzinātājas 13. un 14. septembrī klausījās lektores Ineses Bancevičas lekcijas Preiļos; no 7. līdz 11. oktobrim virtuālās mākslas kursus apmeklēja Inese Martinoviča; no 21. līdz 25. oktobrim uz metodiku kursiem par bērnu sagatavošanu skolai dosies metodiķe Sandra Kraukle; Inese Eniņa novembrī apmeklēs kursus mazbērnu grupas audzinātājam par veselības mācības problēmām, savukārt Sanita Endzele piedalās Valdorfa pedagoģijas kursos.

Šīnī mācību gadā «Rūķi» darbojas 8 grupas, uzņemti 166 bērni, bet šobrīd dār-

ziņu apmeklē tikai ap 90 mazuļi. Pateicoties pilsētas «tēviem», kas MK likuma vārdā apkures sezonu uzsāks tikai tad, kad 3 dienas pēc kārtas diennakts vidējā temperatūra būs zemāka par +8 grādiem C, dārziņā plašās telpas spiesti «apkurināt» ar elektriskajiem sildītājiem. 15. oktobrī, kad «Novadnieka» korespondente viesojās «Rūķi» telpā, kur uzturas 4-5-gadīgi bērni, ar visu elektrisko «apkuri» bija tikai +14 grādi C. Interesanti zināt, vai Jūs, godājamie pilsētas «tēvi», saviem bērniem novēlētu atstāties tik «siltās» telpās?

Par dzīvokļu (ne)apkures sekām šoreiz neizteikšos...

Daina Kursīte

Bīskapam Jāzepam Rancānam — 110

◆ Latvijas katoļu baznīcas nacionālās sejas atjaunošana sākās 19. gs. beigās un turpinājās līdz brīvas Latvijas valsts radīšanai. To ievadīja latviešu izcelsmes garīdznieki: Fr. Trasuns, P. Smelters, M. Dukalskis, N. Rancāns un K. Skrinda. Brīvas Latvijas sākuma gados Latvijas katoļu baznīca atradās stiprā sveštautu, sevišķi poļu un lietuviešu, garīdznieku ietekmē. Latvijas katoļi Vidzemē un Latgalē, sākot ar 1799. gadu, piederēja Mogiļevas arhidiecēzei, bet katoļi Kurzemē — Kauņas bīskapijai.

Nodibinoties Latvijas valstij, radās nepieciešamība veidot vienotu katoļu baznīcu valsts robežās, latviešu katoļu garīdznieku vadībā. Minētie pieci garīdznieki lika ideoloģiskos pamatus nacionālajai latviešu katoļu baznīcai, bet bīskapam Jāzepam Rancānam vajadzēja to izveidot administratīvi sadarbībā ar Latvijas valdību, ar poļu un lietuviešu augstāko garīdzniecību un, par visām lietām, sadarbībā ar Vatikānu. Pie bīskapa Rancāna lielākajiem nopelniem jāpieskaita Rīgas arhidiecēzes administratīvā atjaunošana un nacionāla gara nostiprināšana priesteru sagatavošanas un darbības procesos.

Jāzeps Rancāns piedzima 1886. gada 25. oktobrī Nautrēnu pagasta Lyuziniku sādžā kā samērā turīga zemnieka piektais bērns. Viņa tēvam piederēja 20 ha liela saimniecība. Mazais Jāzeps savas pirmās izglītības gaitas sāka septiņu gadu vecumā Rogovkas pagasta skolā un pēc tās beigšanas — Ludzas pilsētas skolā. Abas skolas Jāzeps Rancāns beidza ar izcilām sekmēm. Te jāpiezīmē, ka tā laika krievu skolās bērniem jau no pirmās dienas bija jārunā un jāmacās krieviski. Latviski runāt bija stingri aizliegts. Latviešu valodas rakstītā vārda zināšanas zēns smēlās «skolā pie vērpjamā ratīņa», burtojot lūgšanu grāmatā mātes vai krustmātes stingrā uzraudzībā.

Jāzepa Rancāna labās sekmes pamudināja viņa vecākus dot zēnam augstāku izglītību. Šinī laikā viņa radnieks Nikodems Rancāns, strādādams kā skolu kapelāns Pēterpilī un redzēdams Latgales latviešu grūto materiālo stāvokli un tieksmi pēc izglītības, bija izveidojis speciālus kursus, kas sagatavoja skolniekus ģimnāzijas eksterna pārbaudījumiem. Šinīs kursos 1901. gadā iestājās arī Jāzeps Rancāns. Pēc triju gadu cītīgām mācībām viņš Kronstatē nolika abiturijas pārbaudījumus pilna ģimnāzijas kursa apmērā un ieguva tiesības iestāties universitātē.

Tēva māju reliģiskais gars bija atstājis dziļu iespaidu jauneklā dvēselē. Viņš nolēma kļūt par priesteri un 1904. gada rudenī iestājās Pēterpils katoļu garīgajā seminārā. Pēc semināra sekmīgas beigšanas viņš mācījās garīgajā akadēmijā, kuru beidza 1912. gada pavasarī. Garīgās akadēmijas beigšanas disertāciju jaunais priesteris rakstīja par tematu «Cooperatio oeconomica eiusque valor in vita morali hominum», kas norāda, ka viņa uzmanība jau toreiz pievērsās sociālajam, politiskajam un morāl-teoloģijas problēmām.

Par priesteri iesvētīts 1911. gada 12. jūnijā Jaunavas Marijas prokatedrālē Pēterpilī, Jāzeps Rancāns pieņēma vikāra posteni tajā pašā draudzē, reizē mācot arī latviešu valodu garīgā semināra audzēkņiem.

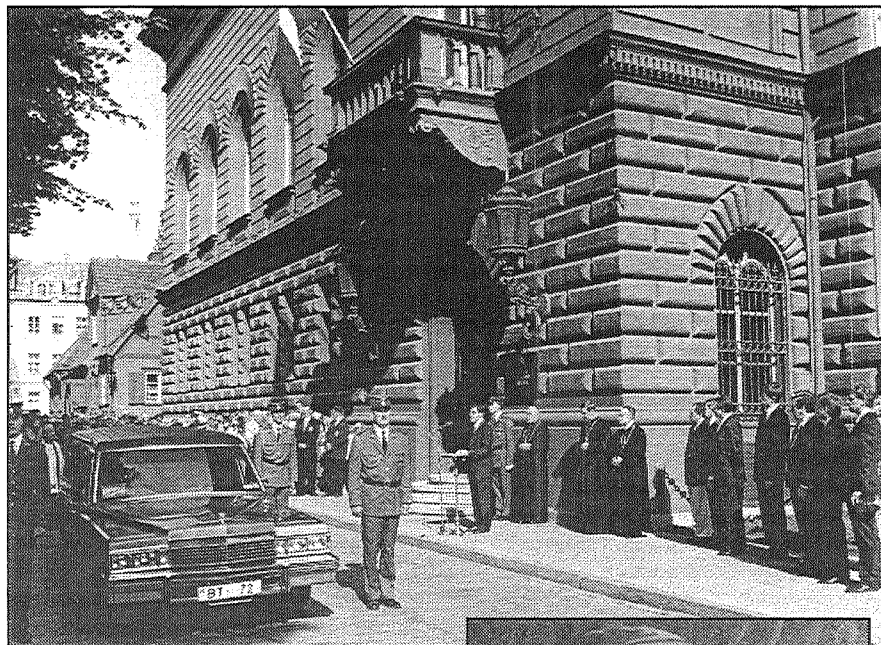
Pēc pirmā pasaules kara sākuma garīgā vadība nozīmēja Jāzepu Rancānu par kapelānu 10. armijas sastāvā Galicijas frontē. Te viņam nācās sastapties ar daudziem izciliem latviešu karavīriem, radot pirmos diģus vienas latviešu tautas un valsts idejai — idejai, kurai bīskaps Rancāns palika uzticīgs līdz sava mūža pēdējam brīdim.

Frontes apstākļi smagi iespaidoja jaunā priesterā veselību, tāpēc bīskaps J. Ceplaks 1916. gada rudenī atbrīvoja viņu no kapelāna pienākumiem un iecēla par morāl-teoloģijas profesoru Pēterpils garīgajā seminārā. Nonācis Pēterpilī, J. Rancāns aktīvi iesaistījās bēgļu apgādes darbā, pildot Latgales bēgļu komitejas kasiera pienākumus. Saskaņā ar citu novadu latviešiem atkal atjaunojās.

Sekoja 1917. gada Rēzeknes kongress,

kurā kopā ar Franci Trasunu viņš dedzīgi aizstāvēja vienas latviešu tautas un vienas Latvijas autonomijas ideju. Komunistu spēkiem okupējot dzimteni, viņš aizbrauca pie sava studiju biedra Jāzepa Čamaņa, kas kalpoja par prāvestu Jūrkalnē. Te atkal viņš atrada jaunu saskari ar latviešu tautu tālu no sava dzimtā novada.

Istais valstsvīra darbs Jāzepam Rancānam sākās pēc Latvijas atbrīvošanas no naidīgajiem svešu varu spēkiem. Pirmais uzdevums bija dabūt Vatikāna atbalstu jaunajai Latvijas valstij un apvienot

katoļticīgo tautu baznīcas kopējā pārvaldē.

Kā Latvijas valdības pilnvarotais, Jāzeps Rancāns sāka savu ceļu uz Romu. Šinī laikā Austrumeiropā valdīja haoss. Jaunais profesors gan kājām, gan jāšus caur Jēkabpili, Ērgļiem un Ilūksti sasniedza poļu fronti pie Turmantas. Pateicoties poļu valodas prasmei, viņš drīz vien iemantoja militārās vadības uzticību un ar tās atbalstu ieradās Viļņā. No turienes ceļš uz Romu bija vieglāks.

Jāzepa Rancāna daudzo valodu prasme un diplomātiskā izveicība pavēra viņam ceļu Vatikānā un drīz vien atrada dzirdīgas ausis pāvesta kūrījā. Pateicoties bīskapa O'Ruka gādībai, Rīgas bīskapija teorētiski jau bija atjaunota 1918. gada 23. septembrī, — tāpat vēl pirms neatkarīgās Latvijas valsts pasludināšanas. Latviešiem labvēlīgais īru izcelsmes bīskaps O'Ruks atteicās no Rīgas bīskapijas vadības, un pāvests Benedikts XV viņa vietā iecēla Liksnas prāvestu kanoniķi Antoniju Springoviču 1920. gada 14. aprīlī.

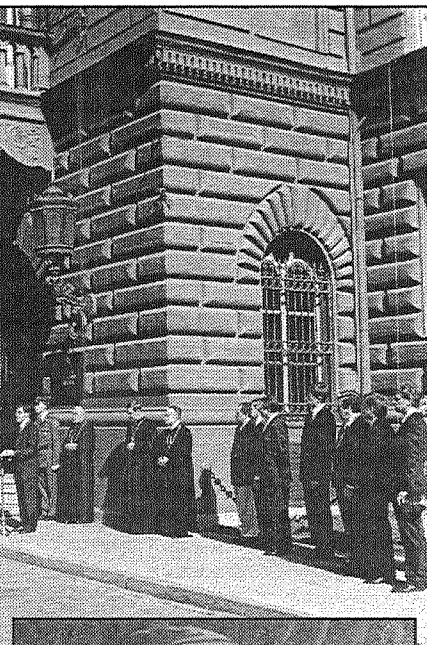
Antonija Springoviča konsekrācija par bīskapu notika 1920. gada 22. augustā Aglonā. Latviešu katoļiem tagad bija savs latviešu izcelsmes bīskaps. Nākošais uzdevums bija gādāt par latviešu garīdznieku sagatavošanu un par vēsturiskās Rīgas arhidiecēzes atjaunošanu, kuras ietvaros strādātu vairāki bīskapi, aptverot visu brīvās Latvijas teritoriju.

Ar jaunā bīskapa rīkojumu 1920. gada 3. oktobrī tika nodibināts latviešu katoļu garīgais seminārs Aglonā. Tā vadību jau no paša sākuma uzņēmās prof. Jāzeps Rancāns. Tas bija grūts pasākums, jo no katoļu baznīcas politiskās orientācijas vajadzēja pārslēgties uz visu latvisko, tā sakot, vienas diennakts laikā. Trūka mācību līdzekļu un trūka profesoru. Visu nācās improvizēt, lai katoļticīgajai latviešu tautas daļai dotu nacionāli noskaņotus priesterus. Prof. Jāzeps Rancāns savus pienākumus veica ļoti sekmīgi, paliekot par jauno priesteru garīgo tēvu līdz Latvijas brīvības pēdējai dienai.

1921. gada 5. novembrī tika nodibināta Aglonas reālģimnāzija. Skolotāju vidū, protams, bija tānī laikā vēl kanoniķis J. Rancāns Th.M. Viņš skolniekiem pasniedza vēsturi.

Lai nostiprinātu Vatikāna saites ar Latviju un celtu Latvijas prestižu starptautiskā mērogā, radās konkordāta jautājums. Lai konkordātu sagatavotu, Jāzeps Rancāns divas reizes ceļoja uz Romu: pirmo reizi 1921. gadā kopā ar ārlietu ministrijas ģenerālsekretāru H. Albatu un otru reizi kopā ar ārlietu ministru Z. Meierovicu 1922. gadā tā parakstīšanai.

Ar konkordāta parakstīšanu nodibinājās diplomātiskie sakari ar Vatikānu un oficiāli tika atjaunota Rīgas arhidiecēze. Pāvests Pij XI 1923. gada 29. oktobrī iecēla Jāzepu Rancānu par Rīgas arhibīskapijas palīgbīskapu un 1924. gada 4. maijā arhibīskaps Antonijs Springovičs viņu svinīgi ievēda Sv. Jēkaba katedrālē. Šinī pašā dienā Svētā Krēsla sūtnis arhibīskaps Antonio Cekini konsekrēja Jāzepu Rancānu par bīskapu. Ceremonijā piedalījās arhibīskaps Eduards Rops un Viļņas bīskaps Jurgis Matulevičs.

Latvijas katoļu baznīca bija nolikta uz nacionāliem pamatiem un atzīta starptautiskā mērogā. Savas politiskās darbības ietvaros kā Kristīgo zemnieku partijas pārstāvis bīskaps Rancāns saņēma deputāta mandātu Saeimā 1922. gadā un palika tās loceklis līdz 1934. gada 15. maijam. Ar 1924. gadu sākās bīskapa Rancāna aktīvās darbības laiks katoļticīgo latviešu vidū neatkarīgajā valstī. Tā kā arhibīskaps Springovičs runāja ar stipru slāvu valodas akcentu, pie tautas viņu pārstāvēja bīskaps Rancāns. Jau 1924. gadā viņš izdarīja draudžu vizitācijas Kurzemē un Zemgalē, izdalot Iestiprināšanas Sakramentu apmēram 160000 ticīgajiem un iesvētot 11 atjaunotus un 12 jaunus dievnamus. 1928., 1933. un 1938. gadā arhibīskapa Springoviča uzdevumā bīskaps Rancāns apmeklēja Romu, sniedzot kārtējos ziņojumus pāvestam par baznīcas stāvokli Latvijā.

1937. gadā Latvijas Universitātē nodibināja katoļu teoloģijas fakultāti, un bīskaps kļuva par šīs fakultātes pirmo dekanu.

Otrā pasaules kara sākumā Padomju Savienības ekspansīvās politikas rezultātā Latvija zaudēja savu neatkarību un kara tālāka norisē nonāca Vācijas okupācijas varā. 1944. gada vasarā vācu iestādes apcietināja un deportēja uz Vāciju piecus augstākos baznīcu vadītājus Latvijā: arhibīskapu T. Grinbergu, pareizticīgo baznīcas bīskapu Jāni un katoļu bīskapus J. Rancānu, A. Ūrbšu un B. Sloskānu.

Pēc Vācijas sabrukuma bīskapa Rancāna aktīvais dzīves veids nerimās. Viņš apmeklēja bēgļu nometnes un kā augstākais priesteris brauca uz Romu, Šveici, Franci-

ju, Īriju, Beļģiju, Holandi, Angliju un Spāniju, kur pārrunās ar šo zemju katoļu baznīcas vadību centās panākt atvieglotus nelaimīgajiem bēgļiem no Latvijas.

Vissmagāk likteņa piemeklēti bija latviešu karavīri sabiedroto karagūstekņu nometnēs. Bīskaps Rancāns atkārtoti apmeklēja angļu un amerikāņu virspavēlniecību štābus, lai noskaidrotu šo gūstekņu stāvokli un panāktu viņu atbrīvošanu. Angļu virspavēlniecības štābā viņš iepazinās ar armijas kapelānu ģenerāli M. Dauningu, kas solījās rūpēties par šiem gūstekņiem, vispirms atbrīvojot teoloģijas studentus. Kad sākās pārejo gūstekņu atbrīvošana, lielas grūtības bija jāpārvar, izkārtējot viņu uzņemšanu UNRRA's nometnēs.

Dzīvojot trimdā, neapsīka arī bīskapa Rancāna politiskā aktivitāte. Kā dzimtenē pagrīdē nodibinātās Latvijas Centrālās padomes loceklis, līdzstrādnieks un iesniegumu parakstītājs sabiedrotajiem, viņš palika tās sastāvā arī trimdā. Visu neatkarīgās Latvijas lielāko politisko partiju pārstāvji, atsaucoties uz 1922. gada Satversmi un kā vienīgo vēl dzīvo pēdējās Saeimas prezidija locekli, bīskapu Rancānu pasludināja par neatkarīgās Latvijas prezidentu 1947. gada 4. jūlijā. Kā tāds viņš varēja griezties pie okupācijas varas centriem Vācijā, ārzemju valdību pārstāvjiem un latviešu organizācijām, lai runātu brīvās Latvijas vārdā.

Bīskaps Rancāns iecēloja Amerikas Savienotajās Valstīs 1951. gada 13. martā un apmetās uz dzīvi Grand Rapids, Mičiganā. Arī šeit nerimās viņa darbs. Bīskaps apmeklēja lielākos latviešu centrus, veidoja sakarus ar vietējiem katoļu baznīcas vadītājiem un visādi popularizēja Latvijas vārdu.

Bīskaps Rancāns mira 1969. gada 2. decembrī un ir apbedīts Grand Rapids kapsētā. Viņa bērni dienā prelāts Dr. L. Vārma ierosināja nodibināt fondu, kas apvienotu visas brīvās pasaules latviešu katoļu draudzes un organizācijas un kas turpinātu aizgājēja paustās idejas. Šī fonda pārvaldes centrs pašlaik atrodas Kanādā.

V.E. bīskaps Jāzeps Rancāns bija studentu korporācijas «Aurora», Latviešu Katoļu studentu un Akadēmiķu apvienības «Dzintars» un studentu korporācijas «Lacuanija» goda filiālists un laba ceļa rādītājs.

Sākoties atmodas laikam Latvijā, 1991. gadā Aglonas internātgimnāzijā, pieminot lielo Baznīcas un valstsvīru, tika atklāta piemiņas plāksne.

1995. gada 3. jūnijā bīskaps Jāzeps Rancāns atgriezās Latvijā, viņa miršīgās atliekas pārveda no Grand Rapids, ASV Augšamcelšanās kapsētā, kur viņš bija apbedīts 1969. gada 6. decembrī. Studentu godasardze viņu sagaidīja Sv. Jēkaba katedrālē svinīgā dievkalpojumā, ko celebrēja arhibīskaps metropolīts Jānis Pujāts, militārā goda sardze pie Latvijas Saeimas nama, kur militārais orķestris spēlēja «Daugav's abas malas mūžam nesadalās», bija pulcējušies deputāti, ministri, garīdznieki, un Latvijas Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs runāja par bīskapa Jāzepa Rancāna darbiem un centieniem un viņa uzticīgo kalpošanu Latvijai un latviešu tautai. Skanēja «Dievs svētī Latviju!».

Bīskapu Jāzepu Rancānu pārveda uz Aglonu, Aglonas bazilīku. Tur notika svinīgs dievkalpojums, un pēc dievkalpojuma viņa zārku novietoja bazilīkas kriptā.

Godinot dižā garīdznieka un valstsvīra piemiņu, viena telpa Austrālijā Latviešu izglītības centrā nosaukta J. Rancāna vārdā, kā arī novietota bronzas plāksne Brāļu kapos «Katšķijos». Ceru, ka Latgales zemnieka dēla bīskapa Jāzepa Rancāna piemiņa pienācīgi tiks iemūžināta viņa darba un atdusas vietā Aglonā.

«Es esmu augšamcelšanās un dzīvības kas man tic, lai arī viņš būtu miris, dzīvos, un ikviens, kas dzīvo un tic man, mirs ne mūžam!» (IN. 11,26)

S. Gavars

(Sadarbībā ar bīskapa Jāzepa Rancāna fonda priekšsēdi K. Znotiņu.)

● Attēlos: bīskaps Jāzeps Rancāns; piemiņas brīdis pie Latvijas Republikas Saeimas nama 1995. gada 3. jūnijā.

Televīzijas programma no 19. līdz 25. oktobrim

Sestdiena, 19. oktobris

LATVIJAS TV I

9.00 Beverlihilsa. 54. sērija.
9.50 Laimas spēle.
10.25 Mielasts ar Mārtiņu.
10.45 Palasisim grāmatīņu!
11.05 TV — puikām un meitenēm.
11.10 Atskats uz Atlantas olimpiskajām spēlēm.
12.10 Bernardas Albas māja. Liepājas teātra izrāde.
13.50 Teātru jaunumi.
14.10 Globuss.
14.40 Savai zemei.
15.25 Skārleta. Mākslas filma. 1. sērija.
16.05 Belladonna.
16.35 Dabas vizijas.
16.55 Vides fakti.
17.05 Zaļais ceļš ASV. 1. sērija.
17.35 Toms un Džerijs. Mult. filma.
17.50 TV — puikām un meitenēm.
18.00 Ziņas.
18.10 Starptautiskie sakari. 3. un 4. sērija.
19.05 Ekrāns bērniem.
19.25 Flintstoni.
19.55 Bez nodevām. 5. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Projekts Rīgai — 800.
21.20 Vakara intervija.
21.55 Neizdziedātā šūpladziesma. Mākslas filma.
23.25 Grupas The Beatles antoloģija. 6. daļa.

LATVIJAS TV II

11.00 Vai tu zini?
11.30 Dvēsele ikdienā.
12.15 Angļu valoda. 39. nod.
12.35 Franču valoda. 1. māc. gads. 3. nod.
12.55 Franču valoda. 2. māc. gads. 3. nod.
13.15 Itāliešu valoda. 2. nod.
13.35 Dialogs. 3. nod.
16.55 TV veikals.
17.25 Paradīzes pludmale. 188. sērija.
17.50 Biznesa ABC.
18.15 Dzīvīte, dzīvīte...
19.00 Nedēļa novados.
19.20 Skatpunkts.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 468. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 Pēterburgas noslēpumi. 8. sērija.
22.00 Ziņas.
22.10 Ceļojums gardēžiem.
22.40 Stils un mode.
23.10 TV virtuves noslēpumi.
23.35 Kinojaunumi.

LNT

8.30 Picca TV.
10.00 Kobra. 7. sērija.
10.50 Dzeņa vēders.
11.30 Kabom — Kazom. 8. sērija.
12.00 Apkārt pasaulei. (KST)
12.30 Agonija. Mākslas filma. 2. sērija.
13.35 Alus klubs.
14.00 Laimīgs gadījums. (KST)
14.55 Ekrāns.
15.25 Labā roka. Austrālijas mākslas filma.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Avīzes Mana TV spēle Maniaks.

17.30 Dempsijs un Meikpisa.
18.30 Dziesma manai paaudzei.
19.00 Brīnumu lauks. (KST)
20.00 LNT ziņas.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Vīri un mīļākie. Itālijas mākslas filma.
22.45 Filmas Neatkarības diena veidošana.
23.15 Cielaviņas armija.
23.45 LNT nakts ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.
0.30 Roka leģendas.

Svētdiena, 20. oktobris

LATVIJAS TV I

9.00 Hameleonu rotaļas. 280., 281. un 282. sērija.
10.10 Legomānija.
10.30 Namdaris.
10.50 Imanta-Babīte pietur tankstēllē. 1. sērija.
11.20 Vernisāža.
11.50 Pirmoreiz atjaunotajā Operas namā — Sonora Vaice un Ingus Pētersons.
12.30 Ex libris svētdienā.
13.00 Veļu laikā.
13.20 Laiku lokos.
14.30 TV klubīnš Pie Vecā Ratiņa — Jumpravā.
16.00 Komisārs Reksis. 21. sērija.
16.50 Province.
17.35 Labuma meklētājs. Leļļu filma.
18.00 Ziņas.
18.10 Starptautiskie sakari. 5. sērija.
18.40 Dabas lidlaukā. Populārzinātniska filma.
19.05 Ekrāns bērniem.
19.25 Flintstoni.
19.50 Kādas aktrises dzīves stāsts. 2. daļa.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Skārleta. 2. sērija.
21.55 Jarānšovs.
22.40 Siena šķūnis.

LATVIJAS TV II

11.25 No sendienām.
12.20 Pēterburgas noslēpumi. 8. sērija.
13.15 LJBL meistarsacīkstes.
14.30 Latvijas virslīgas meistarsacīkstes futbolā. Skonto — Universitāte.
15.50 Dievkalpojums.
17.20 Vācijas spoguļis.
17.35 Paradīzes pludmale. 189. sērija.
18.00 Mana Lielbritānija.
18.30 Varas viedoklis.
19.00 Olīti. LTS.
19.30 Dzied Margarita Vilcāne.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 469. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 Svētdienas iespēja.
21.30 Apsveikumu koncerta Daudz laimes! pielikums.
22.00 Ziņas.
22.10 Robins Huds. 8. sērija.
23.05 Zēnēvas džeza un blūza festivāls.

LNT

8.00 TV veikals.
8.30 Picca TV.
10.00 Tas pats Minhauzens. Krievijas mākslas filma.
11.00 Kamēr visi ir mājās. (KST)
11.30 Latvijas pilsētas.
12.00 Notis pannās.
12.30 Septiņpadsmit

avasara mirklī. 8. sērija.
13.50 Multiplikācijas filma.
14.00 Vertikāle.
14.55 Kazanovas atgriešanās. Francijas mākslas filma.
16.30 Diplomātiskais salons.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Dinozaunīni. Mult. filma.
17.30 Renaldo Renaldino. 8. sērija.
18.00 Elija un Džūls. Austrālijas mākslas filma. 1. sērija.
18.30 Mēmais šovs 2 x 2.
19.00 Kobra. 8. sērija.
20.00 Nedēļa.
20.30 Krievijas NTV ziņas.
21.00 Ceļš uz Velvilu. Anglijas mākslas filma.
23.10 Golfs — 19. bedre.
23.20 Sporta apskats.
23.30 Izklaidē ziņas.

Pirmdiena, 21. oktobris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.30 Starptautiskie sakari. 6. sērija.
16.45 Indīgās ķirzakas. Populārzinātniska filma.
17.10 Dzeltenais bruģis. 3. sērija.
17.35 Tavs jurists.
18.00 Ziņas.
18.15 Krustpunktī.
19.00 Pa Saules zaķa pēdām.
19.20 Kultūras parks.
20.00 Eiropas nolaupīšana.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Rēdereja. 59. sērija.
21.55 Spoguļis.
22.40 Horoskopi, horoskopi...

LATVIJAS TV II

17.55 Problēma stopkadrā.
18.15 Rēdereja. 58. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Jautājums pēc būtības.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 470. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 Labvakar, Alūksnel!
21.30 Jānis Pāvils II.
22.00 Ziņas.
22.10 Konkurents.
22.40 Durvis, kas tev atvērtas. 2. sērija.

LNT

7.00 Picca TV.
8.30 Dalasa. 31. sērija.
9.30 TV veikals.
16.30 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Flipers. 16. sērija.
18.35 Cilvēks un viņa tiesības.
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 37. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.35 Krievijas NTV ziņas.
21.05 Patiesie meli. 2. sērija.
22.10 Basketbola apskats.
22.30 Motokross Baltijas kaus'96.
23.05 Unibankas lietišķās ziņas.
23.15 Garāža.
23.35 EM! piedāvā...
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Otrdiena, 22. oktobris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.30 Starptautiskie sakari. 7. sērija.
16.40 BMG + J.S.
16.55 Flintstoni.
17.20 Kultūras parks.
18.00 Ziņas.
18.15 Dzīvīte, dzīvīte...
19.00 Mūzikas ziņas bērniem.
19.20 Skats no malas.
19.55 Bez nodevām. 6. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Intervija ar Igaunijas Valsts prezidentu L.Meri, valsts vizīti Latvijas Republikā sagaidot.
21.20 Svešais mūsu vidū. Mākslas filma.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Svešais mūsu vidū. Filmas turpinājums.
23.15 Aci pret aci.

LATVIJAS TV II

17.35 TV veikals.
18.05 Robins Huds. 8. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Kurzemes TV.
19.30 Vidzemes TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Vizīte.
20.30 Panorāma.
21.00 Spēlmaņu cilts.
21.30 Pasaules meistarsacīkstes motobraukšanā šosejā pa apli.
22.00 Ziņas.
22.10 Lietišķs piedāvājums.
22.25 Žils Verns.

LNT

7.00 Picca TV
8.30 Dalasa. 32. sērija.
9.30 TV veikals.
16.30 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Multiplikācijas filma.
18.30 Uzmini melodiju! (KST)
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 38. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.35 Krievijas NTV ziņas.
21.05 Agresijas akts. Francijas mākslas filma.
23.00 Unibankas lietišķās ziņas.
23.10 Ražots Latvijā.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Trešdiena, 23. oktobris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.30 Starptautiskie sakari. 8. sērija.
16.35 Spīdvēžu mikla. Populārzinātniska filma.
17.00 Flintstoni.
17.25 Skats no malas.
18.00 Ziņas.
18.15 Siets.
18.45 Japānas skices.
19.00 Mana ģimene un citi zvēri.
19.20 Mūzikas laiks.
19.55 Bez nodevām. 7. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.05 Laimas spēle.
21.40 Hameleonu rotaļas.

283., 284. un 285. sērija.
23.05 Tūdaliņ, tagadiņ.

LATVIJAS TV II

18.05 Angļu valoda. 40. nod.
18.25 Franču valoda. 4. nod.
18.45 Dialogs. 2. nod.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Zemgales TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Glābiet bērnus!
20.30 TV veikals.
21.00 Pārsēšanās nr. 10.
21.15 B.Sabats. Zēnu atvasara. Jaunatnes teātra izrāde.
22.00 Ziņas.
22.10 B.Sabats. Zēnu atvasara. Izrādes turpinājums.

LNT

7.00 Picca TV.
8.30 Dalasa. 33. sērija.
9.30 TV veikals.
16.30 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Multiplikācijas filma.
18.30 Uzmini melodiju! (KST)
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 39. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.35 Krievijas NTV ziņas.
21.05 Ākstu vakars. Zviedrijas mākslas filma.
22.50 Unibankas lietišķās ziņas.
23.00 Sirds apziņa.
23.30 Monty Python.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Ceturtdiena, 24. oktobris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.30 Starptautiskie sakari. 9. sērija.
16.40 Tūdaliņ, tagadiņ.
17.10 Skābeklis.
17.25 Mūzikas ziņas.
17.35 Teātru jaunumi.
18.00 Ziņas.
18.15 Igaunijas Valsts prezidenta L.Meri un Latvijas Valsts prezidenta G.Ulmaņa preses konference.
19.00 Skabargas spēle Džungļi.
19.30 Beverlihilsa. 55. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.15 Rabīns — miera armijas kareivis. Dok. filma.
22.05 Komisārs Reksis. 22. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Gillette.

LATVIJAS TV II

17.45 TV veikals.
18.15 Rēdereja. 59. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Mūzikas ziņas.
19.45 Ziņas.
20.00 Vides vizijas filmās.
20.30 Panorāma.
21.10 Paradīzes pludmale. 190. un 191. sērija.
22.00 Ziņas.
22.10 Šokējošais šovs.
22.50 Amatniecības seriāls Bēniņi.
23.15 Ceļojumu žurnāls.

LNT

7.00 Picca TV.
8.30 Dalasa. 34. sērija.
9.30 TV veikals.
16.30 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Mūsu laiks.
19.00 LNT ziņas (krievu val.).
19.05 Dalasa. 40. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.35 Krievijas NTV ziņas.
21.05 Salmu cepurīte. Krievijas mākslas filma. 1. sērija.
22.15 Sāgas nakts.
23.15 Unibankas lietišķās ziņas.
23.25 Latvijas mūzikas ap-tauja.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

Piektdiena, 25. oktobris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.30 Starptautiskie sakari. 10. sērija.
16.45 Pasakas par zvēriem un putniem.
17.05 Sveču balle ar Johānu Mušpapīru. Dziesmas bērniem.
17.25 Mūzikas laiks.
18.00 Ziņas.
18.10 Starptautiskie sakari. 6. un 7. sērija.
19.05 Ekrāns bērniem.
19.20 Laiks vīriem?
19.50 Globuss.
20.30 Panorāma.
21.05 Tāda ir dzīve.
21.50 1000 dienas Anna Boleinas dzīvē. TV iestudējums. 1. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 1000 dienas Annas Boleinas dzīvē. 2. un 3. sērija.

LATVIJAS TV II

17.45 TV veikals.
18.15 Kristīgā programma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Dienas tēma — galvaspilsētā.
19.45 Ziņas.
20.00 Kiēts.
20.30 Igaunijas Valsts prezidenta L.Meri tikšanās Igaunijas vēstniecībā.
21.00 Mans būs mans.
21.10 Province.
22.00 Ziņas.
22.10 E iela. 471., 472. un 473. sērija.
23.25 Tvaiks/Do Zero.
23.55 Mākslas filma.

LNT

7.00 Picca TV.
8.30 Dalasa. 35. sērija.
9.30 TV veikals.
16.30 TV veikals.
17.00 LNT ziņas.
17.05 Jaunais upuris.
18.00 LNT ziņas.
18.05 Flipers. 17. sērija.
18.35 Lampu drudzis.
19.00 LNT ziņas.
19.05 Dalasa. 41. sērija.
20.00 LNT ziņas.
20.35 Krievijas NTV ziņas.
21.05 Sekundes daļa. ASV un Anglijas mākslas filma.
22.55 Unibankas lietišķās ziņas.
23.05 Modes ziņas.
23.30 LNT ziņas.
24.00 Krievijas NTV ziņas.

■ Jaunākās vietējās ziņas,
■ Aktuāla informācija zemniekiem,
■ Informācija par Preiļu rajona padomes, Preiļu un Livānu domes lēmumiem,
■ Ziņas no pagastiem,
■ Kultūras un izglītības jaunumi,

■ Ziņas no policijas un tiesu hronika,
■ Televīzijas programma nedēļai
... un vēl daudz kas cits
«NOVADNIEKĀ».
Laikrakstu 1997. gadam var pasūtīt visās sakaru nodaļās un pie lauku pastniekiem.

N ◆ PĒRK ◆
EGLES un
NELSS PRIEDES
ZĀGMATERIĀLUS.

(Madonā) Tāl. zāgmateriāliem:
(248) 21019, 23397;
balķiem: 21323
(Rēzeknē) Tāl. (246) 36076

Viktorīna par Dāniju

Pirms kāda laika jūs, cienījamie «Novadnieka» lasītāji, varējāt lasīt par sabiedrības «Norden» izveidošanu Preiļos un par tādu pasākumu, kā Dānijas dienas, organizēšanu. Sagaidāmajā pasākumā varēs piedalīties gan skolēni, piedaloties konkursos un viktorīnās, gan pieaugušie, apmeklējot izstādes. Būs iespējas tikties ar ietekmiem dāņu tautas pārstāvjiem, tādiem kā Dānijas vēstnieku Latvijā Maiklu Morhu, Dānijas Kultūras institūta direktori Rikki Helmsu, pazīstamu biznesmeni, viesnīcas «Cēsis» īpašnieku Aleksu Rasmussenu.

Visi tiek aicināti piedalīties pasākumos un gūt kaut nelielu ieskatu Dānijas norisēs, kā arī iemantot kādu Ziemeļvalstu informācijas biroja sagatavotu balvu par veiksmīgu piedalīšanos viktorīnā un konkursos.

Viktorīnas jautājumi

1. Kādus autonomos apgabalius sevi ietver Dānija?
2. Cik iedzīvotāju dzīvo Dānijā? Cik procentu no tiem dzīvo pilsētās?
3. Vidējais mūža ilgums Dānijā sievietēm un vīriešiem.
4. Strādājošo darba nedēļas garums (stundās).
5. No cik gadiem Dānijā tiek izmaksāta vecuma pensija?
6. Skaitliski lielākā partija Dānijā.
7. Kāda ir valdošā Dānijas reliģija?
8. Cik klašu izglītība Dānijā ir obligāta?
9. Tautas augstskolu kustības, kas tagad ieviesta daudzās valstīs, dibinātāja uzvārds.
10. Dānijas karaliskās ģimenes locekļu vārdi.
11. Kurā gadā Dānijā iznāca pirmā avīze?
12. 20. gs. slavenākais dāņu prozaīkis.
13. Tuvākais apaļais skaitlis, cik tautu valodās tulkotas K. Andersena pasakas.

Atbildes lūdzam iesniegt Preiļu rajona galvenajā bibliotēkā, Preiļos, Rēzeknes ielā 24a, līdz 1996. gada 29. oktobrim.

Turpat ir pieejami materiāli, kuros iespējams rast atbildes uz viktorīnas jautājumiem.

Balvas uzvarētājiem gatavo Ziemeļvalstu informācijas birojs. Vēlam veiksmi!

Valsts ieņēmumu dienesta Preiļu rajona nodaļa informē

Saskaņā ar likuma «Par nodokļiem un nodevām» 30. panta 1. daļu juridiskas personas vai ar līgumu saistītas šādu personu grupas vai šādu personu grupu pārstāvji katru mēnesi Ministru kabineta noteiktajā kārtībā deklarē visus mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus, kuru summa pārsniedz 1000 latu. Ja atsevišķi par katru savstarpēji veikto darījumu skaidrā naudā darījumu partneri ir noslēguši rakstisku līgumu un tas neliecina, ka faktiski viens darījums ir sadalīts vairākās operācijās, tad jādeklarē tikai tie darījumi, kuru summa skaidrā naudā pārsniedz 1000 latus. Taču ja vieni un tie paši darījumu partneri viena mēneša laikā veic vairākus savstarpējus darījumus bez rakstiska līguma noslēgšanas vai noslēgtie līgumi liecina, ka darījums ir sadalīts vairākās operācijās, tad darījumi jāsummē un jādeklarē attiecīgajā VID rajona (pilsētas) nodaļas nodokļu inspekcijā ne vēlāk kā līdz atskaites mēnesim sekojošā nākamā kalendārā mēneša piecpadsmitajam datumam.

Ja pēc 1996. gada 5. jūlija atsevišķi par katru darījumu skaidrā naudā ir noslēgti savstarpēji nesaisīti rakstiski līgumi un katrs šo darījumu summa nepārsniedz 1000 latus, šie darījumi nav jādeklarē.

Darījumi starp juridisko un fizisko personu nav jādeklarē, izņemot gadījumus, kad fiziskā persona piedalās kā starpnieks, pilnvarotais.

Sludinājumi un reklāma 22305

«Karogs» nākamgad

Literatūras mēnesraksts «Karogs» nākamgad atkal dosies pie jums, kā to darījis jau piecdesmit sešus gadus. «Karogs» ir ilggadīgākais latviešu literārās preses izdevums visā latviešu rakstniecības pastāvēšanas vēsturē, viens no vecākajiem šāda tipa izdevumiem Eiropā. Šobrīd arī vienīgais literatūras mēnesraksts Latvijā, kurš iznāk regulāri un savlaicīgi.

Kaut arī literatūru, ko nākamgad publicēs «Karogs», rakstnieki vēl tikai raksta, dažas aprises jau var iezīmēt. Sākusi ar trīs topošām grāmatām, kuras, nav ne mazāko šaubu, jūs interesēs. Tā ir L. Dzenes grāmata par E. Radziņu «Draiskā peonija», un tās fragmentus varēsiet lasīt jau februārī. Tā ir M. Birzes grāmata «Vārdotāja atmiņas» un E. Ermansonas dokumentālā proza «Dzīves veida lūzums Latvijas laukos». Gan kā pašvērtību, gan kā katalizatoru un kontekstu mūsu rakstniecībai, «Karogs» tradicionāli publicē arī tulkojumus. Šoreiz kaut kas pavisam sveigs no Parīzes! Tas ir Latvijā jau pazīstamā franču vidējās paaudzes rakstnieka P. Modiano jaunākais romāns «Vistālāk no aizmiršanas» I. Pētersones tulkojumā (janvāra un februāra numuros). Sadarbībā ar Jaunrades fondu tiks publicēti fonda konkursā godalgotie stāsti. Dzejas rindās jūs sastapsieties gan ar jauniem, gan labi zināmiem autoriem — A. Egliņi, M. Čaklo, P. Brūveri, M. Zālīti, E. Raupu, O. Lisovski, J. Kunosu u.c. Neizpaliks arī intervijas un sarunas. Literatūras kritiķi, kā alžā, kritiķi, novērtēs un pārvērtēs. Gan artistiski un polemiski (kā G. Berelis vai A. Cimdīns), gan izvērti un līdzsvaroti (kā A. Rožkalne vai K. Skujenieks). Jūs gaida jaunais atklāsmes gan par padomju literatūras laiku, gan klasiku. Šai jomā strādā L. Volkova, G. Grinuma, J. Zālītis u.c. Turpinām arī viena rakstnieka publikāciju sērijas visa gada garumā. Sogod tie ir M. Čakla «Process» un G. Repšes «Dienasgrāmata». Nākamgad «Process» šo rindu autore zina, bet vai to, ko rakstīs J. Peters, sauks «dienasgrāmata», «memuāri», «atmiņas» vai kā citādi, vēl zināt nevar. Tuvojās Atmodas kulminācija — radošo savienību plēnuma 1988. g. un tam sekojošu notikumu desmitā gadsimta. Visu šo notikumu centrā bija J. Peters. Nešaubas, ka lasītāji Latvijā sen noilgojušies pēc J. Petera skatījuma uz šo mums visiem tik dārgo laiku.

Apskata nodaļā par svarīgu uzskatu Eiropas un it īpaši Baltijas garīgās telpas satuvināšanu, tādēļ lielu uzmanību pievēršim literatūras notikumiem Lietuvā un Igaunijā. Tāpat cenšamies atspoguļot nozīmīgāko latviešu un latviešu diasporā. Rubrika «Izziņas» sniegs literatūras procesa faktu panorāmu no visas pasaules.

Paliekot pie pārliecības, ka rakstniecība ir katras nacionālas kultūras pamatu pamats, turpinām strādāt. Ļoti ceram uz jūsu atsaucību, interesi un turpmāku uzticību mūsu žurnālam.

Visu labāko vēlot —

Māra Zālīte

PAS «Jēkabpils cukurfabrika» pārdod cukurbiēšu grauzījumus katru dienu par Ls 0,60 tonnu, darba dienās no 8.00 līdz 19.00, izejamās dienās no 8.00 līdz 17.00.
Pasteidzieties, vēlāk būs dārgāk!

23. oktobrī tirgos 3 un 5 mēnešus vecus jaunputnus, baltās un brūnās dējējvistas un gaiļus (lecava) Līvānos pie universālveikala 9.00, Rožupē 9.30, Rudzātās 10.00, Priekuljos 10.30, Preiļos 11.00, Riebiņos 12.00, Stabulniekos 12.30, Vidsmuižā 12.50, Bortniekos 13.20, Silajānos 13.50, Rušonā 14.30, Aglonā 15.00, Ārdavā 15.20, Pelēcos 15.40, Aizkalnē 16.00, 1. Vārkavā 16.30, Vanagos 17.00.

Preiļu tiesu izpildītāju kantoris pārdod izsolē garāžu Līvānos, sākumcena Ls 295. Izsole 25. oktobrī plkst. 12.00 Līvānu policijā, 5. kab.
Informācija pa tālr. 21620.

Atkal ziema nāks,
un putnu balsis klusēs,
bet mūsu taku kopējo
drīz balti sniegi segs...

Veldzēsim savas sāpes atmiņās par saviem piederīgajiem 1996. gada 26. oktobrī plkst. 17.00 Svēcišu vakarā Preiļu pilsētas kapos.

Pārdod

BMW-316, 1984.g. (pārejas modelis), ķiršu sarkana, lūka, elektriskie spoguļi pacelāji, laba tehniskā stāvoklī, 2000 \$. Zvanīt 15590 vakarā pēc 20.00;

Ford Sierra 2,3 LD GL (dizelis), 1983.g. Tel. 15301 pēc 17;

Audi-80, 1980./81. g., 1,6, lietie diski, luksa salons. Cena 1200 \$, Zvanīt 42455, 43666 no 17.00 līdz 9.00;

steidzīgi «Subaru» Leone kombi, 1986.g. Tel. 23294;

VW Passat 4 x 4, 1984./85.g., Opel Kadett, 1984.g. Tel. 24194 pēc 19.00;

remontējamu UAZ-469, var rezerves daļām. Tel. 52535;

Alfa Romeo 75, 1986.g. dzinējs 1,8, centrālā atslēga, elektriskie stiklu pacelāji, dators. Tālr. 22513;

VAZ-2121, M-21 Volga, ZIL-130 vai maina. Tel. 32262;

5 mēn. vecu teļu. Tel. 52477;

teles. Tālr. 32269;

jaunu veļas mašīnu. Zvanīt 22164 pēc 18.00;

kāpostus. Tel. 32245;

kāpostus. Tālr. 22888;

burkānus, Ls 0,12. Tālr. 22908;

2. ataudzējuma sēklas kviešus (1-1,5 t, 0,10 Ls/kg). Tālr. 50346, 23534;

telferi, celtpēja 1 t. Tālr. 22460;

JUMZ kloķvārpstu. Zvanīt 54714 agri rītā;

jaunus ledusskapjus, saldētavas «Snaiģe». Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268;

cukura vates izgatavošanas aparātu. Tel. 21520;

šūpuli. Tālr. 46658.

Pērk

skuju koku baļķus un sīkbaļķus. Tel. 43825 vakaros;

jaunlopus un aitas. Tel. 23360 no rīta un vakarā;

gaļu. Tālr. 22807;

treknu cūkgaļu. Tel. 23108;

gaļu. Tel. 21898;

gaļu. Tel. 23477, 43350;

gaļu. Tālr. 55743;

cūkgaļu. Tālr. 8-22-345669;

pārtikas kartupeļus un gaļu. Tel. 23412;

lietotu importa triskorpusu arklū. Tālr. 14150 pēc 19;

T-150K un T-40 darba kārtībā. Tel. 248-66014 vakaros;

mežu. Tālr. 8-250-46528, 8-250-38838, 8-29-354903.

Dažādi

Traktoru augstspiediena degvielas sūkņu remonts. Garantija. Zvanīt 54714 agri rītā.

Brauc uz Viļņu. Tel. 21052.

Noformē marmora un granīta pieminekļus: gravē, ievieto fotogrāfijas, uzrakstus, izgatavo mozaikas pieminekļus un apmales. Zvanīt 56627.

SLĀGERMŪZIKAS

SKAŅU KASETE

ROŽU LIETUS

VAIRUMTIRDZniecība «BALSS» T. 270 329

STABURAGS
LABĀKIE GADI
LAUKU MUZIKANTI
ĒRIKS GRUŽNIŅŠ
MAZĀ ĢILDE
UN CITI

JAUNUMS!

Klausieties šī rudens populārāko slāgermūziku!

PIEPRAISIET VISUR!

A/s «Preiļu siers» no 1996. g. 16. oktobra 1 kg piena iepirkuma cenas:

augstākā šķira Ls 0,09,
1. šķira Ls 0,08,
2. šķira Ls 0,06,
bezšķiras Ls 0,03.
Piemaksa pie bāzes par tauku saturu Ls 0,001, par olbaltumvielas saturu Ls 0,002.

Firma piedāvā darbu profesionālam autobusa šoferim. Samaksa pēc vienošanās. Zvanīt 22193 no 9 līdz 17.

No 21. līdz 26. oktobrim 10% atlaide visiem izstrādājumiem no koka un pinumiem SIA «Dailrade» veikalā Preiļos, Daugavpils ielā 1.

Pērk sertifikātus par visaugstākajām cenām, kā arī pārdod Līvānos, poliklinikas 1. stāvā. Tālr. 44174.

Amerikāņu kompānija, paplašinot savu darbību, aicina darbiniekus biznesam, kurš atrisinās jūsu finansu problēmas. Prezentācija par firmas darbību, darba piedāvājumiem un izpelnu notiks 22. oktobrī Līvānos kinoteātrī «Atpūta» plkst. 12.00, Preiļos, Mehānizatoru ielā 2a, plkst. 15.00.

P.s. «Rožupe» likvidācijas komisija paziņo, ka 24. oktobrī plkst. 10 kantora telpās notiks neprivatizēto dzīvokļu izsole. Pieteikties pie sekretāres.

Kopuzņēmums «Linda» uzsāk papirmalkas iepirkšanu Līvānos

par šādām cenām: bērzs, skujkoki — 3 m, diametrs no 6 cm, \$ 15; egles sīkbaļķi — 4 m, diametrs no 12 cm, \$ 18. Koksnei jābūt svaigi cirstai.
Tālr. 44613.

Izsaku vissirsnīgāko pateicību Stanislavam Pokšanam par laipnājo aizturēšanu. Irēna Ančeva

Sirsnīgi pateicamies visiem, kas palīdzēja un bija kopā ar mums, izvadot pēdējā gaitā mūsu mīlo Staņislavu ČERNAVSKU.

Vīrs, dēla un meitas ģimenes

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.

Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales drukā», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4760.